

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 650/2012,

4. juuli 2012,

mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on seadnud eesmärgiks säilitada ning arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks peab liit piiriülese toimega tsiviiliasjade osas tehtava õiguslaselise koostöö raames võtma meetmeid, eelkõige kui see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõike 2 punkti c kohaselt võivad nimetatud meetmed hõlmata meetmeid, mille eesmärk on tagada liikmesriigis kohaldatavate rahvusvahelise eraõiguse normide ja kohtualluvust reguleerivate normide kokkusobivus.
- (3) 15. ja 16. oktoobril 1999. aastal Tamperes toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kinnitati, et kohtuotsuste ja õigusasutuste muude otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte on tsiviiliasjades tehtava õiguslaselise koostöö nurgakivi, ning kutsuti nõukogu ja komisjoni üles võtma vastu meetmete programmi nimetatud põhimõtte rakendamiseks.
- (4) 30. novembril 2000 võtsid komisjon ja nõukogu vastu ühise meetmeprogrammi kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades⁽³⁾. Selles programmis määratakse

kindlaks kollisiooninormide ühtlustamisega seotud meetmed kui meetmed, mis hõlbustavad otsuste vastastikust tunnustamist, ning nähakse ette testamente ja pärimisasju käsitleva õigusakti vastuvõtmine.

- (5) Brüsselis 4.-5. novembril 2004 kokku tulnud Euroopa Ülemkogu võttis vastu uue programmi pealkirjaga „Haagi programm: vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamine Euroopa Liidus“⁽⁴⁾. Selles programmis rõhutatakse vajadust võtta vastu pärimisasju käsitlev õigusakt, milles käsitletakse eelkõige kollisiooninorme, kohtualluvust, vastastikust tunnustamist ja kohtuotsuste täitmist pärimisõiguse valdkonnas ning Euroopa pärimistunnistust.
- (6) Euroopa Ülemkogu võttis 10.-11. detsembril 2009 Brüsselis toimunud kohtumisel vastu uue mitmeaastase programmi „Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel“⁽⁵⁾. Selles programmis leidis Euroopa Ülemkogu, et vastastikust tunnustamist tuleks laiendada valdkondadele, mida see veel ei hõlma, kuid mis on igapäevaelus äärmiselt olulised, nagu näiteks pärimisküsimused ja testamendid, võttes samas arvesse liikmesriikide õigussüsteeme, sealhulgas avalikku korda (*ordre public*), ning traditsioone kõnealuses valdkonnas.
- (7) Tuleks edendada siseturu nõuetekohast toimimist, kaotades isikute vaba liikumist piiravad takistused, millega puutuvad praegu kokku inimesed, kes soovivad teostada oma õigusi piiriülese mõjuga pärimisasjade puhul. Euroopa õigusruumis peavad kodanikud saama aegsasti korraldada oma pärandiga seotud küsimusi. Pärijate ja annakusajate, teiste surnule lähedaste isikute ning pärandaja võlausaldajate õigusi tuleb kaitsta tõhusal viisil.
- (8) Nende eesmärkide saavutamiseks peaks käesolev määrus ühendama sätteid, mis käsitlevad kohtualluvust, kohaldatavat õigust, otsuste, ametlike dokumentide ning kohtulike kokkulepete tunnustamist (või, olenevalt juhtumist, vastuvõtmist), täidetavaks tunnustamist ja täitmist ning Euroopa pärimistunnistuse loomist.

⁽¹⁾ ELT C 44, 11.2.2011, lk 148.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2012. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 7. juuni 2012. aasta otsus.

⁽³⁾ EÜT C 12, 15.1.2001, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.

- (9) Käesoleva määruse kohaldamisalasse peaksid kuuluma kõik tsiviilõiguslikud pärimisega seotud aspektid, st varaesemete, õiguste ja kohustuste mis tahes vormis üleminek surma korral, olenemata sellest, kas tegemist on üleminekuga surma puhuks tehtud korralduse alusel või üleminekuga seadusjärgse pärimise teel.
- (10) Käesolevat määrust ei peaks kohaldama maksuasjadele ega avalik-õiguslikele haldusasjadele. Seepärast tuleks siseriikliku õigusega määrata kindlaks näiteks see, kuidas arvestatakse ja makstakse makse ning arvestatakse ja täidetakse muid avalik-õiguslikke kohustusi, olgu need siis maksud, mis jäid surnul tasumata surma hetkel, või pärandiga seotud maksud, mida tuleb tasuda pärandist või soodustatud isikutele. Siseriikliku õigusega tuleks samuti määrata kindlaks, kas käesoleva määruse kohase pärandvara ülemineku puhul soodustatud isikutele või pärandvara registreerimise suhtes võib kohaldada maksustamist.
- (11) Käesolevat määrust ei peaks kohaldama muudele tsiviilõiguse valdkondadele peale pärimise. Selguse huvides tuleks mitmed küsimused, mida võib seostada pärimisega, sõnaselgelt käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta.
- (12) Seega ei tuleks käesolevat määrust kohaldada abikaasade varasuhete seotud küsimustele, sealhulgas mõnes õigussüsteemis tuntud abieluvaralepingutele, ulatuses, milles sellised kokkulepped ei käsitle pärimisasju, ning selliste suhetega seotud varasuhetele, millel on abieluga sarnane toime. Käesoleva määruse kohaselt konkreetse pärimisasjaga tegelevad asutused peaksid sellele vaatamata võtma surnud isiku pärandi ja soodustatud isikute vastavate pärandiosade kindlaksmääramisel olukorrast sõltuvalt arvesse surnu ja tema abikaasa varasuhete või samalaadse varasuhete lõpetamist.
- (13) Käesoleva määruse kohaldamisalast peaksid samuti jääma välja usaldusfondi (*trust*) loomise, tegevuse ja lõpetamisega seotud küsimused. See ei tähenda, et usaldusfondid jäetakse üldiselt kohaldamisalast välja. Kui usaldusfond luuakse testamendiga või seadusjärgse pärimisega seotud põhikirja alusel, tuleks varaesemete pärimise käigu ja soodustatud isikute kindlaksmääramisel kohaldada käesoleva määruse kohaselt pärimisele kohaldatavat õigust.
- (14) Käesoleva määruse kohaldamisalast tuleks välja jätta õigused ja varaesemed, mis tekivad või lähevad üle muul viisil kui pärimise teel, näiteks kinke teel. See, kas kinget või muud elavate isikute vahelist tehingut, millel on surmale eelnevalt asjaõiguslik mõju, tuleks pärandiosade suurendamisel või vähendamisel või soodustatud isikute pärandiosade kindlaksmääramisel arvesse võtta, tuleks kindlaks määrata käesoleva määruse alusel määratud pärimisele kohaldatava õiguse alusel.
- (15) Käesolev määrus peaks võimaldama luua kinnisasja- või vallasasjaõiguse või sellise õiguse ülemineku pärimise teel pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt. See ei tohiks siiski mõjutada mõne liikmesriigi õiguses tuntud piiratud hulga asjaõiguste loetelu (*numerus clausus*). Liikmesriigilt ei tuleks nõuda selles liikmesriigis asuva varaga seotud asjaõiguse tunnustamist, kui selle riigi õiguses sellist asjaõigust ei tunta.
- (16) Selleks aga, et võimaldada soodustatud isikutele kasutada teises liikmesriigis õigusi, mis on neile pärimise käigus tekkinud või üle läinud, peaks käesolev määrus nägema ette vastavas liikmesriigis mitte tuntud asjaõiguse kohandamise vastavalt selle liikmesriigi õiguses ette nähtud kõige lähemale samaväärsele asjaõigusele. Sellise kohandamise puhul tuleks arvesse võtta vastava asjaõigusega taotletavaid eesmärke ja huvisid ning sellega seotud mõjusid. Riigi kõige lähema samaväärse asjaõiguse kindlakstegemiseks võib võtta ühendust selle riigi asutuse või pädeva isikuga, kelle õigus oli pärimisele kohaldatav, et saada täiendavat teavet konkreetse asjaõiguse olemuse ja toime kohta. Selleks võiks kasutada tsiviil- ja kaubandus- asjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas olemasolevaid võrgustikke ning muid kättesaadavaid vahendeid, mis aitavad välisriigi õigusest aru saada.
- (17) Käesoleva määrusega sõnaselgelt ette nähtud tundmatute asjaõiguste kohandamine ei tohiks välistada käesoleva määruse kohaldamisel muid kohandamise vorme.
- (18) Kinnis- või vallasasjaõiguse registreerimise nõuded tuleks käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta. Seega määratakse registrit pidava liikmesriigi õigusega (kinnisvara puhul asukohariigi õigusega) kindlaks registreerimise viis ja tingimused ning asutused, nagu kinnistusregistrid või notarid, kes vastutavad selle kontrollimise eest, et kõik nõuded on täidetud ning et esitatud või koostatud dokumendid on piisavad ja sisaldavad vajalikku teavet. Eelkõige võivad asutused kontrollida, kas surnud isiku õigus registreerimiseks esitatud dokumendis nimetatud pärandvarale on õigus, mis on sellisena registrisse kantud või muul viisil näidatud kooskõlas selle liikmesriigi õigusega, kus registrit peetakse. Dokumentide dubleerimise vältimiseks peaksid registreerivad asutused aktsepteerima selliseid teise liikmesriigi pädevate asutuste koostatud dokumente, mille kasutamine on käesolevas määruses sätestatud. Eelkõige kehtib käesoleva määruse alusel välja antud Euroopa pärimistunnistus dokumendina,

mille alusel saab teha pärandvara käsitlevaid kandeid liikmesriigi registrisse. See ei tohiks välistada registreerimisega seotud asutuste jaoks võimalust paluda registreerimist taotleval isikul esitada sellist täiendavat teavet või selliseid täiendavaid dokumente, mis on nõutavad registrit pidava liikmesriigi õigusaktide alusel, näiteks tulude maksimisega seotud teave või dokumendid. Pädev asutus võib registreerimist taotlevat isikut teavitada sellest, kuidas puuduolevat teavet või dokumente saab esitada.

(19) Õiguse registrisse kandmise mõju tuleks samuti käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta. Seega tuleks registrit pidava liikmesriigi õigusega kindlaks määrata eelkõige see, kas registreerimisel on näiteks deklaratiivne või konstitutiivne tagajärg. Seetõttu, kui näiteks kinnisasjaõiguse omandamiseks tuleb teha registreerimine registrit pidava liikmesriigi õiguse kohaselt, et tagada registreerimise *erga omnes* mõju või kaitsta kohtulikku kokkulepet, reguleeritakse sellise omandamise hetke kõnealuse liikmesriigi õigusega.

(20) Käesolevas määruses tuleks arvestada liikmesriikides pärimisega seotud küsimuste lahendamisel kasutatavaid erinevaid süsteeme. Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks mõistet „kohus” käsitada laias tähenduses, hõlmates mitte üksnes õiguslikke funktsioone täitvad kohtud ranges mõttes, vaid ka teatavate liikmesriikide notarid ja registribürood, kellel on teatud pärimisasjades kohtutega sarnased õiguslikud funktsioonid, ning notarid ja õigusala töötajad, kes mõnes liikmesriigis täidavad asjaomases pärimisasjas õiguslikke funktsioone neile kohtu poolt delegeeritud volituste alusel. Kõigi käesolevas määruses kehtestatud määratlusele vastavate kohtute suhtes peaks olema kohaldatavad selles määruses sätestatud kohtualluvuseeskirjad. Samas ei peaks mõiste „kohus” hõlmama neid liikmesriigi asutusi, mis ei ole õigusasutused, millel on siseriikliku õiguse kohaselt pädevus menetleda pärimisasju, näiteks enamikus liikmesriikides notarid, kes tavapäraselt ei täida õiguslikke funktsioone.

(21) Käesolev määrus peaks võimaldama kõigil notaritel, kellel on pädevus menetleda liikmesriikides pärimisasju, seda pädevust rakendada. See, kas käesolevas määruses sätestatud kohtualluvuse eeskirjad on asjaomase liikmesriigi notarite jaoks siduvad või mitte, peaks sõltuma sellest, kas nad vastavad määruses määratletud mõistele „kohus”.

(22) Liikmesriikide notarite pärimisasjades väljastatud dokumendid peaksid ringlema käesoleva määruse kohaselt. Kui notarid täidavad õiguslikke funktsioone, mille täitmine on neile kohtualluvuse eeskirjade kohaselt siduv, tuleks nende otsuste suhtes kohaldada tunnustamist, täidetavaks tunnustamist ja täitmist käsitlevaid sätteid.

Kui notarid ei täida selliseid õiguslikke funktsioone, mille täitmine on neile kohtualluvuse eeskirjade kohaselt siduv, peaks nende väljastatavatele ametlikele dokumentidele kohaldatama ametlike dokumente käsitlevaid sätteid.

(23) Arvestades ELi kodanike suurenevat liikuvust ning liidus nõuetekohase õigusemõistmise tagamiseks ning selleks, et tagada tegelike ühendavate tegurite olemasolu pärimise ja selle liikmesriigi vahel, mille õigust kohaldatakse, tuleks käesolevas määruses kehtestada, et nii kohtualluvuse kui ka kohaldatava õiguse kindlaksmääramise eesmärgil sätestatud üldiseks ühendavaks teguriks on surnu alaline elukoht tema surma hetkel. Alalise elukoha kindlaksmääramiseks peaks pärimisasja menetlev asutus igakülgselt hindama kõiki surnu eluga nii tema surmaeelsetel aastatel kui tema surma hetkel seotud tegureid, võttes arvesse kõiki asjakohaseid faktilisi asjaolusid, eelkõige surnu asjaomases riigis viibimise kestust ja õiguspärasust ning sellise viibimise tingimusi ja põhjuseid. Sellisel kindlaks määratud alaline elukoht peaks käesoleva määruse erieesmärke arvesse võttes tõendama tema tihedat ja kindlat seotust asjaomase riigiga.

(24) Teatud juhtudel võib surnu alalise elukoha kindlaksmääramine osutuda keeruliseks. Eelkõige võib selline olukord tekkida siis, kui surnu oli tööalastel või majanduslikel põhjustel asunud elama teise riiki seal töötamise eesmärgil, vahel ka pikaks ajaks, kuid säilitas päritoluriigiga tihedad ja stabiilsed sidemed. Sellisel juhul võib sõltuvalt juhtumi asjaoludest lugeda, et surnu alaline elukoht oli ikka veel tema päritoluriik, kus paiknes tema pere- ja ühiskondliku elu keskpunkt. Teised keerulised olukorrad võivad ilmneda, kui surnu elas vaheldumisi mitmes riigis või reisis ühest riigist teise ega asunud alaliselt elama ühtegi riiki. Kui surnu oli ühe sellise riigi kodanik või kui kogu tema põhiline vara oli ühes neist riikidest, võiks kodakondsus või vara asukoht olla eriline tegur kõigi faktiliste asjaolude üldisel hindamisel.

(25) Pärimisele kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel võib pärimisasjaga tegelev asutus erandjuhtudel, näiteks kui surnu oli asunud elama oma alaliseks elukohaks olnud riiki üsna hiljuti enne oma surma ning kõik asjaolud osutavad sellele, et ta oli ilmselgelt olnud tihedamalt seotud teise riigiga, jõuda järeldusele, et pärimisele kohaldatav õigus ei peaks olema surnu alaliseks elukohaks olnud riigi õigus, vaid pigem selle riigi õigus, millega surnu oli ilmselgelt olnud tihedamalt seotud. Seda ilmselgelt tihedamat seost ei tohiks siiski kasutada täiendava ühendava tegurina, kui osutub keeruliseks teha kindlaks isiku alaline elukoht tema surma hetkel.

- (26) Miski käesolevas määruses ei tohiks takistada kohtul kohaldada mehhanisme, mis on mõeldud tegelemiseks seadusest kõrvalehoidumisega, nagu õiguserikkumine rahvusvahelise eraõiguse raames.
- (27) Käesoleva määruse eeskirjade eesmärk on tagada, et pärimisega tegelev asutus kohaldab enamikul juhtudest oma liikmesriigi õigust. Seetõttu nähakse käesoleva määrusega ette erinevad mehhanismid juhtudeks, kui surnu on valinud tema pärandile kohaldatavaks õiguseks selle liikmesriigi õiguse, mille kodanik ta oli.
- (28) Üks selline mehhanism peaks võimaldama pooltel sõlmida asja menetlemiseks pädeva kohtu valimise kokkuleppe selle liikmesriigi kohtute kasuks, mille õiguse surnu on valinud. Iga üksikjuhtumi korral tuleks eelkõige kohtu valimise kokkuleppe küsimusest sõltuvalt määrata eraldi kindlaks, kas kokkulepe sõlmitakse kõigi pärimisega seotud poolte vahel või kas mõned neist võivad leppida kokku pöörduda valitud kohtusse olukorras, kus selle kohtu otsus vastavas küsimuses ei mõjutaks pärimisasja seotud teiste poolte õigusi.
- (29) Kui kohus on algatanud pärimismenetluse omal algatusel, nagu tehakse teatavates liikmesriikides, peaks nimetatud kohus menetluse lõpetama, kui pooled lepivad kokku lahendada pärimisasi vastastikusel kokkuleppel kohtuväliselt liikmesriigis, mille õiguse surnu oli valinud. Kui kohus ei ole algatanud pärimismenetlust omal algatusel, ei peaks käesolev määrus takistama pooltel lahendada pärimisasja vastastikusel kokkuleppel kohtuväliselt, näiteks notari juures, nende valitud liikmesriigis, kui see on selle liikmesriigi õiguse kohaselt võimalik. See peaks olema võimalik ka juhul, kui selle liikmesriigi õigus ei ole pärimisele kohaldatav.
- (30) Selleks et tagada, et kõigi liikmesriikide kohtud võivad samadel alustel rakendada oma pädevust sellise isiku pärimisasjas, kelle alaline elukoht surma hetkel ei olnud liikmesriigis, tuleks käesoleva määrusega kehtestada ammendav hierarhiline loetelu muudel juhtudel kohtualluvuse teostamise alustest.
- (31) Et parandada olukorda eelkõige kohtuliku arutamise mittevälisdamise puhul, tuleks käesoleva määrusega ette näha *forum necessitatis*, mis võimaldab liikmesriigi kohtul erandjuhul teha otsuse pärimisasjas, mis on tihedalt seotud mõne kolmanda riigiga. Sellise erandjuhtumiga võib olla tegemist siis, kui menetluse läbiviimine osutub asjaomasel kolmandas riigis võimatuks, näiteks kodusõja tõttu, või kui õigustatud isikult ei saa mõistlikel põhjustel oodata, et ta selles riigis menetluse algataks või seda järgiks. *Forum necessitatis*e põhimõttel rajanevat pädevust peaks saama teostada üksnes siis, kui vaidlus on piisavalt seotud selle liikmesriigiga, mille kohtusse pöörduti.
- (32) Et hõlbustada asjaajamist pärijate ja annakusaajate jaoks, kelle alaline elukoht on muus liikmesriigis kui see, kus pärimisasja menetletakse või hakatakse menetlema, peaks käesolev määrus võimaldama igal pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt õigust omaval isikul teha pärandi, annaku või sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldus või avaldus pärandist tulenevate võlgade suhtes vastutuse piiramise kohta oma alaliseks elukohaks oleva liikmesriigi õigusega ette nähtud vormis selle liikmesriigi kohtus. See ei tohiks välistada, et niisuguseid avaldusi esitatakse teistele selle liikmesriigi asutustele, mis on siseriikliku õiguse kohaselt pädevad avaldusi vastu võtma. Oma alalise elukoha liikmesriigis avalduse esitamise võimalust kasutada soovivad isikud peaksid ise teavitama kohut või asutust, mis menetleb või hakkab menetlema pärimisasja, sellise avalduse olemasolust pärimisele kohaldatava õiguse alusel seatud tähtaja jooksul.
- (33) Isikul, kes soovib piirata oma vastutust seoses pärandist tulenevate võlgadega, ei peaks olema võimalik seda teha üksnes sellekohase avalduse esitamisega tema alaliseks elukohaks oleva liikmesriigi kohtule või muule pädevale asutusele, kui pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt on nõutav, et pädevas kohtus algatatakse asjaomane õiguslik menetlus, näiteks pärandvara inventuur. Sellises olukorras isiku poolt tema alaliseks elukohaks oleva liikmesriigi õiguses ette nähtud vormis tehtud avaldus ei peaks seega olema käesoleva määruse kohaldamisel ametlikult kehtiv. Samuti ei tuleks käesoleva määruse kohaldamisel käsitada avaldustena dokumente, millega algatatakse kohtumenetlus.
- (34) Sujuva õigusemõistmise huvides tuleks vältida vastandlike otsuste tegemist eri liikmesriikides. Selle tagamiseks peaks käesolevas määruses sätestama üldise menetluskorra, mis sarnaneb tsiviilasjades tehtavat koostööd käsitlevates muudes liidu õigusaktides kehtestatud korraga.
- (35) Üks selline menetlusreegel on *lis pendens*'it käsitlev reegel, mida kohaldatakse, kui samas pärimisasjas pöördutakse eri liikmesriikide kohtutesse. Selle reegli alusel määratakse kindlaks, milline kohus peaks pärimisasja menetlema hakkama.

- (36) Võttes arvesse, et mõnes liikmesriigis võivad pärimisasju menetleda kohtuvälised asutused, nagu notarid, kellele ei ole käesoleva määruse kohased kohtualluvuseeskirjad siduvad, ei saa välistada, et eri liikmesriikides algatatakse paralleelselt samas pärimisasjas kohtuväline kokkuleppemenetlus ja kohtumenetlus või kaks kohtuvälist kokkuleppemenetlust. Sellises olukorras peaksid asjaomased pooled paralleelsetest menetlustest teada saades leppima omavahel kokku, kuidas küsimusega edasi tegeleda. Kui nad ei suuda omavahel kokku leppida, peaksid pärimisasja menetlema ja selles otsuse tegema kohtud, kes on käesoleva määruse kohaselt pädevad.
- (37) Et kodanikud saaksid kasutada siseturu eeliseid täielikus õiguskindluses, peaks käesolev määrus võimaldama neil ette kindlaks teha, millist õigust nende pärimisasjadele kohaldatakse. Kehtestada tuleks ühtlustatud kollisiooninormid, et hoida ära vastandlikke lahendusi. Põhireegel peaks tagama, et pärimisele kohaldatav õigus on etteaimatav, sest on pärimisega kõige tihedamalt seotud. Õiguskindluse huvides ning pärimisasja killustamise vältimiseks peaks kõnealune õigus olema kohaldatav kogu pärimisasjale, st kõikidele pärandvarasse kuuluvatele esemetele, olenemata varaeseme olemusest, ja sõltumata sellest, kas varaesemed asuvad teises liikmesriigis või kolmandas riigis.
- (38) Käesolev määrus peaks võimaldama kodanikel korraldada oma pärandiga seotud küsimusi aegsasti, valides oma pärandile kohaldatava õiguse. Nimetatud valik peaks piirduma nende kodakondsusjärgse liikmesriigi õigusega, et tagada seos surnud isiku ja valitud õiguse vahel ning vältida õiguse valimist kavatsusega petta pärandi sundosale õigust omavate isikute õigustatud ootusi.
- (39) Õiguse valik tuleks selgesõnaliselt määratleda surma puhuks tehtud korralduse vormis esitatud avalduses või see peaks nähtuma nimetatud korralduse tingimustest. Õiguse valikut võiks käsitada surma puhuks tehtud korraldusest nähtavana, kui näiteks surnu viitas korralduses oma kodakondsuse riigi õiguse konkreetsetele sätetele või nimetas muul viisil seda õigust.
- (40) Käesoleva määruse alusel tehtud kohaldatava õiguse valik peaks olema kehtiv isegi siis, kui valitud õigus ei näe ette võimalust pärimisasjades õigust valida. Siiski tuleks valitud õigusega määrata kindlaks valiku tegemise toimingus sisuline kehtivus, st kas valikut tegev isik sai oma teost aru ja see vastas tema tahtele. Sama peaks kehtima õiguse valiku muutmise või tühistamise puhul.
- (41) Käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil tuleks kõigepealt teha kindlaks isiku kodakondsus või mitmekordne kodakondsus. Isiku riigi kodanikuna käsitamise küsimus ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse ning sellele kohaldatakse riiklikku õigust, seejuures vajaduse korral rahvusvahelisi konventsioone, järgides täielikult Euroopa Liidu üldpõhimõtteid.
- (42) Pärimisele kohaldatava õigusena kindlaks määratud õigus peaks reguleerima pärimise käiku algusest lõpuni, alates pärandi avanemisest kuni pärandvarasse kuuluvate esemete üleminekuni soodustatud isikutele, nagu on määratud kindlaks kõnealuses õiguses. Pärimisele kohaldatav õigus peaks hõlmama pärandvara valitsemisega seotud küsimusi ja vastutust pärandvaral lasuvate võlgade eest. Pärandvaral lasuvate võlgade tasumise puhul võib eelkõige pärimisele kohaldatavast õigusest sõltuvalt võtta arvesse võlausaldajate spetsiifilist järjestust.
- (43) Käesoleva määrusega kehtestatud kohtualluvuseeskirjad võivad teatud juhtudel viia olukorrani, kus kohus, kel on käesoleva määruse kohaselt pädevus lahendada pärimisasju, ei kohalda oma õigust. Kui selline olukord juhtub liikmesriigis, mille õigusega nähakse ette pärandi hooldaja kohustuslik määramine, peaks käesolev määrus võimaldama selle liikmesriigi kohtutel määrata nende poole pöördumisel üks või mitu niisugust hooldajat vastavalt oma õigusele. See ei tohiks piirata poolte valikuid pärimisasja vastastikusel kokkuleppel kohtuvälisel lahendamisel teises liikmesriigis, kui see on selle liikmesriigi õiguse kohaselt võimalik. Selleks et tagada pärandile kohaldatava õiguse ja määrava kohtu liikmesriigi õiguse takistamatu koordineerimine, peaks kohtud määrama sellise(d) isiku(d), kel oleks õigus hooldada pärandit sellele kohaldatava õiguse alusel, nagu näiteks surnu testamenditäitja või pärijad ise või, kui see on nõutav pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt, pärandi kolmandast isikust hooldaja. Kohtud võivad siiski määrata erijuhtudel, kui seda nõuab nende õigus, hooldajaks kolmanda isiku, isegi kui see ei ole ette nähtud pärandile kohaldatava õigusega. Kui surnu oli määranud testamenditäitja, ei tohi seda isikut volitustest ilma jätta, välja arvatud juhul, kui pärandile kohaldatav õigus võimaldab tema volituse lõpetada.
- (44) Hooldajate volitused selles liikmesriigis, kus pöörduti kohtusse, peaksid olema volitused pärandvara valitseda, mida nad võivad kasutada pärandile kohaldatava õiguse alusel. Seega, kui hooldajaks määratakse näiteks pärija, peaks tal olema sellised volitused pärandi valitsemiseks, mis pärijal on kohaldatava õiguse alusel. Kui pärandvara valitsemise volitustest, mida võib kasutada pärimisele

- kohaldatava õiguse alusel, ei piisa selleks, et säilitada pärandvara või kaitsta võlausaldajate või muude surnu võlakohustusi taganud isikute õigusi, võib/võivad selle liikmesriigi poolt määratud hooldaja(d), kus pöörduti kohtusse, kasutada täiendavalt sel eesmärgil nimetatud liikmesriigi õigusaktidega ette nähtud muud pärandvara valitsemise volitusi. Sellised täiendavad volitused võivad näiteks hõlmata varade ning pärandist tulenevate võlgade loetelu koostamist, võlausaldajate teavitamist pärandi avanemisest ja neile esitatud palvet teha nõuded teatavaks ning mis tahes ajutiste meetmete, sealhulgas kaitsemeetmete võtmist, mille eesmärk on pärandvara säilitamine. Täiendavate volituste alusel tegutsev hooldaja peaks oma toimingutes järgima pärimisele kohaldatavat õigust seoses pärandvara omandiõiguse üleminekuga, sealhulgas seoses kõigi soodustatud isikute tehingutega, mis tehti enne hooldaja määramist, vastutusega pärandist tulenevate võlgade eest ning soodustatud isikute õigustega, sealhulgas vajaduse korral õigusega pärand vastu võtta või pärandist keelduda. Sellised toimingud võiksid näiteks piirduda varade võõrandamise või võlgade tasumisega, kui see on lubatud pärimisele kohaldatava õigusega. Kui pärimisele kohaldatava õiguse alusel kolmandast isikust hooldaja määramine muudab pärijate vastutust, tuleks niisugust vastutuse muutust järgida.
- (45) Käesolev määrus ei tohiks takistada võlausaldajatel võtta näiteks esindaja kaudu selliseid täiendavaid meetmeid, mis on võimaldatud siseriikliku õigusega vastavalt asjakohastele liidu õigusaktidele, et vajaduse korral kaitsta oma õigusi.
- (46) Käesolev määrus peaks võimaldama teavitada pärandi avanemisest võimalikke võlausaldajaid teistes liikmesriikides, kus varad asuvad. Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks seepärast kaaluda võimalust kehtestada mehhanism, vajaduse korral e-õiguskeskkonna portaali kaudu, et võimaldada võimalikele teistes liikmesriikides asuvatele võlausaldajatele juurdepääs asjakohasele teabele ja teha oma nõuded teatavaks.
- (47) Pärimisele kohaldatav õigus peaks määrama iga pärimisasja puhul kindlaks, kes on soodustatud isikud. Enamiku riikide õiguse kohaselt hõlmab mõiste „soodustatud isikud“ pärijaid ja annakusaajaid ning isikuid, kellel on õigus pärandi sundosale, kuigi annakusaajate seisund ei ole kõigi riikide õiguses kehtestatud ühtmoodi. Mõne riigi õiguse kohaselt võib annakusaaja saada otseselt pärandiosa, samas võib teiste riikide õiguse kohaselt annakusaaja omandada üksnes nõude pärijate vastu.
- (48) Selleks et tagada õiguskindlus oma pärandiküsimusi aegsasti kavandada soovivatele isikutele, tuleks käesolevas määruses sätestada konkreetsed kollisiooninormid, mis käsitlevad surma puhuks tehtud korralduste nõuetekohasust ja sisulist kehtivust. Nimetatud kollisiooninormide ühtse kohaldamise tagamiseks tuleks käesolevas määruses loetleda elemendid, mida tuleks käsitada sisulise kehtivuse põhielementidena. Surma puhuks tehtud korralduse sisulise kehtivuse kontrollimine võib viia järelduseni, et surma puhuks tehtud korraldus ei ole õiguslikult kehtiv.
- (49) Pärimisleping on surma puhuks tehtud korralduse üks vorm, mille nõuetekohasus ja vastuvõtmine on liikmesriigiti erinev. Selleks et muuta lihtsamaks pärimislepingu tulemusena omandatud pärimisõiguste heakskiitmine liikmesriikides, tuleks käesolevas määruses kindlaks määrata, milline õigus reguleerib niisuguste lepingute nõuetekohasust, sisulist kehtivust ning siduvust lepinguosalistele, sealhulgas lepingute lõpetamise tingimusi.
- (50) Õigus, mis käesoleva määruse alusel reguleerib surma puhuks tehtud korralduse nõuetekohasust ja sisulist kehtivust ning pärimislepingute puhul siduvust lepinguosalistele, ei tohiks mõjutada ühegi isiku õigust, kellel on pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt õigus sundosale või muu õigus, millest ei saa teda ilma jätta isik, kelle pärandiga on tegemist.
- (51) Kui käesolevas määruses viidatakse õigusele, mida oleks kohaldatud surma puhuks korralduse teinud isiku pärandi suhtes, kui ta oleks surnud päeval, mil, olenevalt juhtumist, korraldus kas tehti, seda muudeti või see tühistati, tuleks niisugust viidet käsitleda viitena selle riigi õigusele, kus sel päeval oli isiku alaline elukoht, või kui ta oli valinud kohaldatava õiguse käesoleva määruse alusel, siis selle riigi õigusele, mille kodanik ta sel päeval oli.
- (52) Käesoleva määrusega tuleks reguleerida 5. oktoobri 1961. aasta testamendi vormile kohaldatava õiguse Haagi konventsiooniga kooskõlas olevate reeglite kohaselt surma puhuks tehtud kõigi kirjalike korralduste vormilist kehtivust. Kui määratakse kindlaks, kas asjaomane surma puhuks tehtud korraldus on käesoleva määruse alusel vormiliselt kehtiv, peaks pädev asutus jätma arvestamata pettuse teel loodud rahvusvahelise ulatusega asjaolu, mille eesmärk oli hoida kõrvale vormilise kehtivuse alaste eeskirjade täitmisest.

- (53) Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse mis tahes sätet, millega piiratakse surma puhuks tehtud korralduse lubatud vorme, viidates teatavatele korraldust tegeva isikuga seotud omadustele, nagu tema vanus, vormiküsimusi käsitleva sättena. Seda ei tuleks tõlgendada nii, nagu peaks käesoleva määruse alusel surma puhuks tehtud korralduse vormilisele kehtivusele kohaldatav õigus määrama kindlaks, kas alaealisel on surma puhuks tehtava korralduse tegemise võime või mitte. Kõnealune õigus peaks määrama kindlaks üksnes selle, kas isikuga seotud omadus, näiteks alaealisus, peaks takistama isikul teha teatavas vormis surma puhuks tehtavat korraldust.
- (54) Teatavat liiki kinnisvarale, teatavatele äriühingutele ja muudele teatavat liiki varaesemetele kohaldatakse nende asukohaliikmesriigis erieeskirju majanduslikel, perekondlikel või ühiskondlikel kaalutlustel, kehtestades piirangud kõnealuste varade pärimisele või mõjutades selliste varade pärimist. Käesolev määrus peaks tagama niisuguste erieeskirjade kohaldamise. Kõnealust erandit pärimisele kohaldatava õiguse kohaldamisest tuleb aga tõlgendada väga kitsalt, et säiliks selle kooskõla käesoleva määruse üldeesmärgiga. Seetõttu ei saa erisäteteks, millega kehtestatakse piirangud teatud liiki vara pärimisele või mis mõjutavad teatud liiki vara pärimist, pidada ei kollisiooninorme, mille kohaselt kinnisvarale kohaldatakse muud õigust kui vallasvarale, ega ka sätteid, millega nähakse ette suurem pärandi sundosa kui see, mis nähakse ette käesoleva määruse alusel pärimisele kohaldatava õigusega.
- (55) Selleks et tagada ühtne toimimine olukorras, kus ei ole kindel, millises järjekorras on surnud kaks või enam isikut, kelle pärimisaja reguleeritaks eri õigustega, tuleks käesoleva määrusega näha ette eeskiri, mis sätestab, et ühelgi surnud isikul ei tohiks olla õigusi teise isiku või teiste isikute pärimisasjas.
- (56) Mõnes olukorras võivad pärijad puududa. Eri õigustes reguleeritakse niisuguseid olukordi erinevalt. Mõne õiguse alusel on näiteks riigil õigus esitada pärijana nõue vabale pärandvarale, olenemata vara asukohast. Mõne õiguse alusel aga on riigil õigus omandada üksnes oma territooriumil asuvaid varasid. Seetõttu tuleks käesoleva määrusega näha ette eeskiri, milles sätestatakse, et pärimisele kohaldatava õiguse kohaldamine ei tohiks välisendada seda, et liikmesriik võib omandada siseriikliku õiguse alusel oma territooriumil asuvaid varasid. Tagamaks seda, et kõnealune eeskiri ei kahjusta pärandaja võlausaldajaid, tuleks siiski lisada tingimus, mille alusel oleks pärandaja võlausaldajatel õigus taotleda oma nõuete rahuldamist kogu pärandvarast, olenemata selle asukohast.
- (57) Käesolevas määruses sätestatud kollisiooninormid võivad viia kolmanda riigi õiguse kohaldamiseni. Sellistel juhtudel tuleks võtta arvesse selle riigi rahvusvahelise eraõiguse norme. Kui nende normidega nähakse ette tagasisaade ja edasiviide kas liikmesriigi õigusele või kolmanda riigi õigusele, mis kohaldab oma siseriiklikku pärimisele kohaldatavat õigust, tuleb niisugune tagasisaade ja edasiviide heaks kiita, et tagada rahvusvahelise õiguse ühtsus. Tagasisaade ja edasiviide tuleks siiski välisendada olukordades, kus surnud isik oli valinud kolmanda riigi õiguse.
- (58) Avaliku huviga seotud kaalutlustel peaks liikmesriikide kohtutel ja teistel pärimisasjadega tegelevatel pädevatel asutustel olema õigus erandkorras eirata välisriigi õiguse teatavaid sätteid, kui vastaval konkreetset juhul oleks nende sätete kohaldamine ilmselgelt vastuolus asjaomase liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*). Siiski ei tohiks kohtud ega teised pädevad asutused kohaldada avaliku korra kaalutlustel põhinevat erandit selleks, et vältida teise liikmesriigi õiguse kohaldamist või keelduda tunnustamast või, olenevalt juhtumist, vastu võtmast, või täitmast teises liikmesriigis tehtud otsust, ametlikku dokumenti või kohtulikku kokkulepet, kui see keeldumine oleks vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ning eriti selle artikliga 21, mis keelab diskrimineerimise kõik vormid.
- (59) Arvestades, et käesoleva määruse üldeesmärgiks on liikmesriikides pärimisasjades tehtud otsuste vastastikune tunnustamine, olenemata sellest, kas need otsused tehti õigusvaidlust hõlmavate või mittehõlmavate menetluste käigus, tuleks määrusega ette näha otsuste tunnustamist, täidetavaks tunnustamist ja täitmist käsitlevad eeskirjad, mis sarnanevad tsiviilasjades tehtava õigusala koostöö valdkonnas kehtestatud liidu õigusaktides sätestatud eeskirjadega.
- (60) Käesoleva määrusega tuleks tagada pärimisasjades ametlike dokumentide vastuvõtmine ja täidetavus kõigis liikmesriikides, et võtta arvesse liikmesriikide erinevusi pärimise seotud küsimuste lahendamise süsteemides.
- (61) Ametlikul dokumendil peaks olema teises liikmesriigis sama tõendusjõud nagu dokumendi päritoluliikmesriigis või võimalikult samalaadne toime. Ametliku dokumendi tõendusjõu kindlaksmääramisel teises liikmesriigis või võimalikult samalaadse toime kindlaksmääramisel tuleks lähtuda sellest, milline on kõnealuse ametliku dokumendi tõendusjõu laad ja ulatus selle päritoluliikmesriigis. Seega sõltub ametliku dokumendi tõendusjõud teises liikmesriigis päritoluliikmesriigi õigusest.

- (62) Ametliku dokumendi „autentsus” peaks olema autonoomne mõiste, mis hõlmab selliseid küsimusi nagu dokumendi ehtsus, dokumendi suhtes kehtivad vorminõuded, dokumenti koostanud asutuse volitused ning menetlus, mille kohaselt dokument koostatakse. Autentsus peaks hõlmama samuti asjaomase asutuse poolt ametlikus dokumendis kajastatud faktilisi asjaolusid, näiteks asjaolu, et osutatud pooled ilmusid osutatud kuupäeval nimetatud asutusse ja tegid osutatud avaldused. Pool, kes soovib vaidlustada ametliku dokumendi autentsust, peaks pöörduma ametliku dokumendi päritoluliikmesriigi pädevasse kohtusse päritoluliikmesriigi õiguse alusel.
- (63) Mõistet „ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingud või õigussuhted” tuleks tõlgendada viitena ametlikus dokumendis sisalduvatele sisulistele aspektidele. Ametlikus dokumendis kajastuv õigustoiming võib olla näiteks pooltevaheline kokkulepe pärandi jagamise kohta või testament, pärimisleping või muu tahteavaldus. Õigussuhteks võib olla näiteks pärimisele kohaldatava õiguse alusel pärijate ja teiste soodustatud isikute, nende vastavate pärandiosade ja pärandi sundosa kindlaksmääramine või mõne muu pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt kindlaks tehtud asjaolu. Pool, kes soovib vaidlustada ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingut või õigussuhet, peaks pöörduma kohtutesse, millel on pädevus vastavalt käesolevale määrusele ning kes peaksid tegema otsuse vaidlustamise kohta kooskõlas pärimisele kohaldatava õigusega.
- (64) Kui liikmesriigi kohtus toimivas menetluses tõstatatakse ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingute või õigussuhetega seotud küsimus eelkõige, peaks sellel kohtul olema pädevus kõnealusel küsimuses.
- (65) Vaidlustatud ametlikul dokumendil ei tohiks olla tõendusjõudu muus liikmesriigis kui päritoluliikmesriigis seni, kuni vaidlustamist menetletakse. Kui vaidlustamine puudub üksnes ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingute või õigussuhetega seotud konkreetset küsimust, ei tohiks vaidlustatud ametlikul dokumendil olla tõendusjõudu muus liikmesriigis kui päritoluliikmesriiki seoses vaidlustatud küsimusega niikaua, kuni vaidlustamist menetletakse. Ametlik dokument, mis on tunnistatud vaidlustamise tõttu kehtetuks, kaotab igasuguse tõendusjõu.
- (66) Asutus, kellele käesoleva määruse rakendamise kontekstis esitatakse kaks omavahel vastuolus olevat ametlikku dokumenti, peaks hindama, kumba ametlikku dokumenti tuleks eelistada, või ei peaks eelistama kumbagi, võttes arvesse konkreetse juhtumi asjaolusid. Kui nendest asjaoludest lähtudes ei ole selge, kumba ametlikku dokumenti peaks eelistama, või ei peaks eelistama kumbagi, peaksid küsimuse lahendama käesoleva määruse kohaselt pädevad kohtud, või kui küsimus tõstatatakse käimasoleva menetluse käigus eelkõige, peaks küsimuse lahendama kohus, kuhu vastavas asjas on pöördutud. Kui esineb vastuolu ametliku dokumendi ja otsuse vahel, tuleks arvesse võtta käesoleva määruse kohaseid otsuste tunnustamata jätmise aluseid.
- (67) Piiriülese mõjuga pärimisasja kiireks, sujuvaks ja tõhusaks lahendamiseks liidus peavad pärijad, annakusaajad, testamenditäitjad ja pärandi hooldajad saama hõlpsasti tõendada oma staatust ja/või õigusi ja volitusi muus liikmesriigis, näiteks pärandvara asukohaliikmesriigis. Et võimaldada neil seda teha, tuleks käesoleva määrusega ette näha, et luuakse ühtne tunnistus – Euroopa pärimistunnistus (edaspidi „tunnistus”) –, mis väljastatakse kasutamiseks teises liikmesriigis. Subsidiiaarsuse põhimõtte järgimise tagamiseks ei peaks nimetatud tunnistus asendada siseriiklikke dokumente, mis võivad liikmesriikides samalaadsel eesmärgil olemas olla.
- (68) Tunnistust välja andev asutus peaks järgima vorminõudeid, mida nõutakse kinnisvara registreerimisel registrit pidavas liikmesriigis. Seepärast tuleks käesoleva määrusega näha ette liikmesriikide vahel vorminõuetelane teabevahetus.
- (69) Tunnistuse kasutamine ei peaks olema kohustuslik. See tähendab, et isikutel, kellel on õigus tunnistust taotleda, ei peaks olema kohustust seda teha, vaid nad võivad kasutada ka käesoleva määrusega võimaldatavaid muid vahendeid (otsuseid, ametlikke dokumente ja kohtulikke kokkuleppeid). Siiski ei tohiks ühelgi asutusel või isikul, kellele esitatakse teises liikmesriigis välja antud tunnistus, olla õigust nõuda, et tunnistuse asemel esitataks otsus, ametlik dokument või kohtulik kokkulepe.
- (70) Tunnistus tuleks väljastada selles liikmesriigis, mille kohtud on käesoleva määruse alusel pädevad. Iga liikmesriik peaks määrama oma siseriiklikes õigusaktides kindlaks, millistel asutustel on pädevus tunnistust välja anda, kusjuures sellisteks asutusteks võivad olla käesolevas määruses määratletud kohtud või muud pärimisasjades pädevad asutused, nagu näiteks notarid. Samuti peaks iga liikmesriik saama oma õiguses määrata, kas tunnistust välja andev asutus võib tunnistuse andmise menetluse

käigus kaasata teisi pädevaid asutusi, näiteks asutusi, kes on pädevad vastu võtma vande asemel esitatavaid kinnitavaid avaldusi. Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile asjakohase teabe oma tunnistusi välja andvate asutuste kohta, et selle teabe saaks üldsusele kättesaadavaks teha.

(71) Tunnistusel peaks olema kõigis liikmesriikides sama õiguslik toime. Tunnistus ei peaks ise olema täitedokument, kuid sellel peaks olema tõendusjõud, ning tuleks eeldada, et tunnistusel kajastatud asjaolud, mis on kindlaks tehtud kooskõlas pärimisele kohaldatava õigusega või kooskõlas mis tahes muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele asjaoludele, näiteks surma puhuks tehtud korralduste sisuline kehtivus, vastavad tegelikku-
sele. Tunnistuse tõendusjõud ei tohiks laieneda elementidele, mida ei reguleerita käesoleva määrusega, nagu näiteks sugulusküsimus või küsimus, kas teatav varaese kuulus surnule. Iga isiku suhtes, kes teeb makseid või annab pärandvara üle isikule, kellel on tunnistuse kohaselt õigus makseid või vara pärija või annakusaajana saada, peaks kehtima nõuetekohased kaitsetsätted, eeldusel et ta tegutses heas usus, tuginedes tunnistusega tõendatud teabe õigsusele. Samasugune kaitse tuleks tagada ka isikutele, kes tunnistusega tõendatud teabe õigsusele tuginedes ostavad või saavad pärandvara isikult, kellel tõendi kohaselt on õigus seda vara käsutada. Kaitse tuleks tagada kehtiva tõestatud koopia esitamisel. Käesolev määrus ei peaks ette nägema seda, kas kõnealune vara omandamine kolmanda isiku poolt kehtib või mitte.

(72) Pädev asutus peaks väljastama tunnistuse taotluse põhjal. Tunnistuse originaal peaks jääma tunnistusi välja andvale asutusele, kes peaks väljastama taotlejale ja õigustatud huvi omavale isikule ühe või mitu tõestatud koopiat. See ei tohiks välistada seda, et liikmesriik võib lubada tunnistuse koopia te väljaandmist elanikele kooskõlas siseriiklike eeskirjadega, mis käsitlevad üldsuse juurdepääsu dokumentidele. Käesoleva määrusega tuleks ette näha väljaandva asutuse otsuste vaidlustamine, sealhulgas otsused tunnistuse väljaandmisest keeldumise kohta. Kui tunnistust parandatakse, muudetakse või see võetakse tagasi, peaks väljaandev asutus teavitama isikuid, kellele on väljastatud tunnistuse tõestatud koopiad, et vältida koopia te väärkasutamist.

(73) Austus liikmesriikide poolt võetud rahvusvaheliste kohustuste vastu tingib selle, et käesolev määrus ei tohiks mõjutada rahvusvaheliste konventsioonide kohaldamist, mille osaliseks üks või mitu liikmesriiki on käesoleva määruse vastuvõtmise ajal. Eelkõige peaks Haagi 5. oktoobri 1961. aasta testamendi vormile kohaldatava õiguse konventsiooni osalisteks olevatel liikmesriikidel olema võimalik kohaldada testamendi ja vastastikuse testamendi vormilisele kehtivusele käesoleva määruse sätete asemel jätkuvalt kõnealuse konventsiooni sätteid.

Käesoleva määruse üldeesmärke silmas pidades on määrus liikmesriikidevahelistes suhetes ülimuslik konventsioonide suhtes, mis on sõlmitud üksnes kahe või enama liikmesriigi vahel, kui konventsioonid käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

(74) Käesolev määrus ei tohiks takistada Islandi, Norra, Rootsi, Soome ja Taani vahelise 19. novembri 1934. aasta konventsiooni, mis sisaldab rahvusvahelise eraõiguse sätteid pärimise, testamentide ja pärandvara valitsemise kohta, osalisteks olevatel liikmesriikidel kohaldada jätkuvalt nimetatud konventsiooni teatavaid sätteid, nagu seda on muudetud konventsiooni osaliste riikide valitsuste vahel sõlmitud lepinguga.

(75) Käesoleva määruse kohaldamise hõlbustamiseks peaksid liikmesriigid olema kohustatud edastama teavet oma riigi pärimisega seotud õigusaktide ja menetluste kohta nõukogu otsusega 2001/470/EÜ⁽¹⁾ loodud tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa kohtute võrgu raames. Selleks et Euroopa Liidu Teatajas oleks võimalik õigeaegselt avaldada kogu käesoleva määruse praktiliseks kohaldamiseks asjakohane teave enne selle kohaldamist, peaksid liikmesriigid esitama niisuguse teabe ka komisjonile enne selle määruse kohaldamise alguskuupäeva.

(76) Selleks et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist ja võimaldada kaasaegse sidetehnoloogia kasutamist, tuleks näha ette standardvormid tõendite jaoks, mis esitatakse koos otsust, ametlikku dokumenti või kohtulikku kokkulepet käsitleva täidetavaks tunnistamise taotlusega, samuti Euroopa pärimistunnistuse taotluse ja tunnistuse enda jaoks.

(77) Käesolevas määruses sätestatud ajavahemike ja tähtaegade arvutamisel tuleks kohaldada nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrust (EMÜ, Euratom) nr 1182/71 (millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad)⁽²⁾.

(78) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused otsuste, kohtulike kokkulepete ja ametlike dokumentide täidetavaks tunnistamisega ja Euroopa pärimistunnistusega seonduvate tõendite ja vormide kehtestamiseks ja muutmiseks. Neid volitusi tuleks teostada

⁽¹⁾ EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.

⁽²⁾ EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1.

kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes ⁽¹⁾.

- (79) Käesoleva määrusega ette nähtud tõendite ja vormide koostamiseks ja hilisemaks muutmiseks mõeldud rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada nõuandemenetlust kooskõlas määruse (EL) nr 182/2011 artiklis 4 sätestatud menetlusega.
- (80) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt isikute vaba liikumine, liidu kodanike võimalus korraldada aegsasti oma pärandiga seotud küsimusi ning pärijate, annakusajate ning teiste surnuga lähedaste isikute ja pärandaja võlausaldajate õiguste kaitse, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva määruse ulatuse ja toime tõttu on neid parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (81) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Liikmesriikide kohtud ja muud pädevad asutused peavad käesolevat määrust kohaldama nimetatud õigusi ja põhimõtteid järgides.
- (82) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale kõnealused liikmesriigid käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav. See ei piira siiski Ühendkuningriigi ja Iirimaa võimalust teatada oma kavatsusest nõustuda käesoleva määrusega pärast selle vastuvõtmist vastavalt nimetatud protokoll artiklile 4.
- (83) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse pärimisele. Seda ei kohaldata maksu-, tolli- ega haldusajadele.
2. Käesoleva määruse kohaldamisalast jäetakse välja:
 - a) perekonnaseis, perekonnasuhted ja suhted, millel on kõnealusele suhtele kohaldatava õiguse kohaselt perekonnasuhtega samalaadne toime;
 - b) füüsilise isiku õigus- ja teovõime, ilma et see piiraks artikli 23 lõike 2 punkti c ning artikli 26 kohaldamist;
 - c) küsimused, mis on seotud füüsilise isiku teadmata kadumise, eemaloleku või oletatava surmaga;
 - d) küsimused, mis on seotud abikaasade varasuhetega ja sellistest suhetest tulenevate varasuhetega, millel on kõnealusele suhtele kohaldatava õiguse kohaselt abieluga sarnane toime;
 - e) muud kui surmast tulenevad ülalpidamiskohustused;
 - f) surma puhuks tehtud suuliste korralduste vormiline kehtivus;
 - g) õigused ja varaesemed, mis tekivad või lähevad üle muul viisil kui pärimise teel, näiteks kinkimine, ühine vara, mis läheb üle üleelanud isikule, pensioniskeemid ning kindlustus- ja muud samalaadsed lepingud, ilma et see piiraks artikli 23 lõike 2 punkti i kohaldamist;
 - h) küsimused, millele kohaldatakse äriühingutele ja muudele juriidilistele isikutele või organiseeritud ühendustele kohaldatavat õigust, näiteks äriühingute ja muude juriidiliste isikute või organiseeritud ühenduste asutamislepingute ja põhikirjade sätteid, mis reguleerivad osaluse või liikmelisuse üleminekut osaniku, aktsionäri või liikme surma korral;

⁽¹⁾ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

- i) äriühingute ja muude juriidiliste isikute või organiseeritud ühenduste lõpetamine, lõppemine ja ühinemine;
- j) usaldusfondi (trust) loomine, tegevus ja lõpetamine;
- k) asjaõiguste olemus ning
- l) kinnis- või vallasasjaõiguse registrisse kandmine, sealhulgas kande tegemise õiguslikud nõuded, ning õiguse registrisse kandmise või kandmata jätmise õiguslikud tagajärjed.
- g) „otsus” – liikmesriigi kohtus pärimisasjas tehtud otsus, olenemata selle nimetusest, sealhulgas kohtuametniku otsus kohtukulude suuruse kohta;
- h) „kohtulik kokkulepe” – pärimisasjas saavutatud kokkulepe, mille kohus on kinnitanud või mis on sõlmitud kohtumenetluse käigus;
- i) „ametlik dokument” – pärimisasja käsitlev dokument, mis on liikmesriigis ametlikult koostatud või ametliku dokumendina registreeritud ning

Artikkel 2

Liikmesriigisisene pädevus pärimisasjades

Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide asutuste pädevust pärimisasjade menetlemisel.

Artikkel 3

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
- a) „pärimine” – isiku vara, õiguste ja kohustuste mis tahes vormis üleminek tema surma korral, olenemata sellest, kas üleminek toimub surma puhuks tehtud korralduse alusel või seadusjärgse pärimise teel;
- b) „pärimisleping” – leping, sealhulgas vastastikusest testamendist tulenev kokkulepe, millega vastutatu eest või ilma selleta luuakse, muudetakse või lõpetatakse õigusi ühe või mitme lepinguosalise tulevase pärandi suhtes;
- c) „ühine testament” – kahe või enama isiku testament, mis on koostatud ühe dokumendina;
- d) „surma puhuks tehtud korraldus” – testament, ühine testament või pärimisleping;
- e) „päritoluliikmesriik” – liikmesriik, kus on tehtud otsus, kinnitatud või sõlmitud kohtulik kokkulepe, koostatud ametlik dokument või välja antud Euroopa pärimistunnistus;
- f) „täitmise liikmesriik” – liikmesriik, kus taotletakse otsuse, kohtuliku kokkuleppe või ametliku dokumendi täidetavaks tunnistamist või täitmist;
- i) mille allkiri ja sisu on autentsed ning
- ii) mille autentsust on kinnitanud päritoluliikmesriigi avaliku võimu kandja või muu pädev asutus.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab mõiste „kohus” kõiki kohtuasutusi ning kõiki teisi asutusi ja õigusala töötajaid, kellel on pädevus menetleda pärimisasju ning kes täidavad kohtulikke ülesandeid või tegutsevad kohtuasutuse poolt delegeeritud volituste alusel või tegutsevad kohtuasutuse alluvuses, tingimusel et tagatud on kõnealuste asutuste ja õigusala töötajate erapooletus ja poolte õigus olla ära kuulatud ning et kõnealuste asutuste poolt nende asukohaliikmesriigi õiguse alusel tehtud otsused vastavad järgmistele tingimustele:
- a) otsuse võib kohtuasutusele edasi kaevata või läbivaatamiseks esitada ning
- b) otsusel on samas küsimuses tehtud kohtuasutuse otsusega võrreldav õigusjõud ja -mõju.

Liikmesriigid teatavad komisjonile esimeses lõigus osutatud muud asutused ja õigusala töötajad vastavalt artiklile 79.

II PEATÜKK

KOHTUALLUVUS

Artikkel 4

Üldine kohtualluvus

Pärimisasja tervikuna lahendamiseks on pädevad isiku surma hetkel tema alaliseks elukohaks olnud liikmesriigi kohtud.

Artikkel 5

Kohtualluvuse kokkulepe

1. Kui surnu oli artikli 22 kohaselt valinud oma pärandile kohaldatavaks õiguseks mõne liikmesriigi õiguse, võivad puudutatud isikud kokku leppida, et selle liikmesriigi kohtul või kohtutel on pärimisasjas ainupädevus.

2. Kohtualluvuse kokkulepe sõlmitakse kirjalikus vormis, sellel märgitakse kokkuleppe sõlmimise kuupäev ja see peab olema asjaomaste poolte poolt allkirjastatud. Elektrooniliselt edastatud avaldused, mida on võimalik püsivalt säilitada, on võrdsustatud kirjaliku vormiga.

Artikkel 6

Asja arutamise keeldumise õiguse valiku korral

Kui surnu oli artikli 22 kohaselt valinud oma pärandile kohaldatavaks õiguseks mõne liikmesriigi õiguse, siis võib kohus, kuhu pöörduti artikli 4 või artikli 10 kohaselt, keelduda asja arutamisest:

- a) kui ta leiab menetlusosalise taotluse alusel, et arvestades pärimisasja asjaolusid, näiteks poolte alalist elukohta ja vara asukohta, on pärimisasja lahendamiseks sobivamad selle liikmesriigi kohtud, mille õigus valiti, või
- b) kui menetlusosalised on kooskõlas artikliga 5 leppinud kokku selle liikmesriigi kohtu või kohtute pädevuses, mille õigus oli valitud.

Artikkel 7

Pädevus õiguse valiku korral

Selle liikmesriigi kohtud, mille õiguse oli surnu artikli 22 kohaselt valinud, on pädevad pärimisasja lahendamaks, kui

- a) kohus, kuhu eelnevalt pöörduti, on samas asjas vastavalt artiklile 6 asja arutamisest keeldunud;
- b) menetlusosalised on kooskõlas artikliga 5 leppinud kokku pädevuse üleandmises kõnealuse liikmesriigi kohtule või kohtutele või
- c) menetlusosalised on sõnaselgelt tunnustanud menetleva kohtu pädevust.

Artikkel 8

Kohtu algatatud menetluse lõpetamine õiguse valiku korral

Artikli 4 või artikli 10 alusel omal algatusel pärimismenetluse algatanud kohus lõpetab menetluse, kui menetlusosalised on leppinud kokku pärimisasja lahendamises vastastikusel kokkuleppel kohtuväliselt liikmesriigis, mille õiguse surnu oli artikli 22 kohaselt valinud.

Artikkel 9

Pädevus kohtusse ilmumise alusel

1. Kui artikli 7 kohaselt pädevas liikmesriigi kohtus ilmneb asja arutamise käigus, et kohtualluvuse kokkuleppe sõlmimisel ei osalenud kõik asjaomase menetluse osalised, on kohus jätkuvalt pädev, kui menetlusosalised, kes kokkuleppe sõlmimisel ei osalenud, ilmuvad kohtusse kohtu pädevust vaidlustamata.

2. Kui menetlusosalised, kes kokkuleppe sõlmimisel ei osalenud, vaidlustavad lõikes 1 osutatud kohtu pädevuse, keeldub kohus asja arutamisest.

Sellisel juhul on pärimisasja lahendamiseks pädevad artikli 4 või 10 kohaselt pädevad kohtud.

Artikkel 10

Kohtualluvus muudel juhtudel

1. Kui isiku surma hetkel ei asu tema alaline elukoht liikmesriigis, on pädevus lahendada pärimisasi tervikuna siiski selle liikmesriigi kohtutel, kus asuvad pärandvarasse kuuluvad esemed, juhul kui

- a) surnu oli surma hetkel selle liikmesriigi kodanik või

- b) selles liikmesriigis asus surnu eelmine alaline elukoht ning kohtusse pöördumise ajaks ei ole alalise elukoha muutmisest möödunud rohkem kui viis aastat.

2. Kui ühelgi liikmesriigi kohtul ei ole pädevust lõike 1 alusel, on selle liikmesriigi kohtutel, kus pärandvarasse kuuluv eseb asub, pädevus teha otsuseid kõnealuse eseme kohta.

Artikkel 11

Forum necessitatis

Kui ühelgi liikmesriigi kohtul ei ole pädevust käesoleva määruse alusel, võivad liikmesriigi kohtud erandkorras pärimisasja lahendada, kui kohtuasjaga tihedalt seotud kolmandas riigis ei saa mõistlikult eeldada menetluse algatamist või läbiviimist või see osutub võimatuks.

Kohtuasi peab olema asja menetleva kohtu asukohaliikmesriigiga piisavalt seotud.

Artikkel 12

Menetluse piiramine

1. Kui pärandvara hulka kuulub kolmandas riigis asuv vara, võib kohus, kuhu pärimisasja lahendamiseks pöörduti, jätta menetlusosalise taotlusel kõnealuse vara kohta otsuse tegemata, kui võib eeldada, et vara kohta tehtud kohtuotsust kolmandas riigis ei tunnustata või, kui on vajalik otsuse täitmine, ei tunnustata seda täidetavaks.

2. Lõike 1 kohaldamine ei mõjuta osaliste õigust piirata menetluse ulatust vastavalt selle liikmesriigi õigusele, mille kohtusse pöörduti.

Artikkel 13

Pärandi, annaku või sundosa vastuvõtmine või sellest loobumine

Lisaks käesoleva määruse kohaselt pärimisasja lahendamiseks pädevatele kohtutele on selle liikmesriigi kohtutel, kus on selle isiku alaline elukoht, kes pärimisasjale kohaldatava õiguse kohaselt võib esitada kohtule avalduse pärandi, annaku või sundosa vastuvõtmiseks või sellest loobumiseks või avalduse asjaomase isiku vastutuse piiramise kohta pärandil lasuvate võlgade eest, pädevus võtta vastu selliseid avaldusi, kui selle liikmesriigi õiguse kohaselt võib selliseid avaldusi kohtule esitada.

Artikkel 14

Kohtusse pöördumine

Käesoleva peatüki kohaldamisel loetakse kohtusse pöördumine toimunuks:

- a) ajal, mil kohtule esitatakse menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kostjale kätte toimetada;
- b) kui dokument tuleb kätte toimetada enne kohtule esitamist, siis ajal, mil kättetoimetamise eest vastutav asutus selle kätte saab, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kohtule esitada, või
- c) kui kohus algatab menetluse omal algatusel, siis ajal, mil kohus teeb otsuse algatada menetlus, või juhul, kui sellist otsust ei nõuta, siis ajal, mil asi kohtus registreeritakse.

Artikkel 15

Kohtualluvuse kontrollimine

Kui liikmesriigi kohtusse on pöördutud pärimisasjas, mis käesoleva määruse kohaselt ei ole tema pädevuses, keeldub kohus omal algatusel asja arutamiseks.

Artikkel 16

Nõuetekohasuse kontrollimine

1. Kui kostja alaline elukoht on muus riigis kui hagi esitamise kohaks olev liikmesriik ning ta ei ilmu asja arutamisele, peatab pädev kohus menetluse, kuni on tõendatud, et kostjal on olnud võimalus menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument kätte saada piisavalt aegsasti, et korraldada enda kaitset, või kui on tõendatud, et selleks on võetud kõik vajalikud meetmed.

2. Käesoleva artikli lõike 1 asemel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 (kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) ⁽¹⁾ artiklit 19, kui menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument tuli nimetatud määruse kohaselt edastada ühest liikmesriigist teise.

⁽¹⁾ ELT L 324, 10.12.2007, lk 79.

3. Kui määrus (EÜ) nr 1393/2007 ei ole kohaldatav ning kui menetluse algatamist käsitlev või võrdväärne dokument tuli tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välismaal kättetoimetamist käsitleva 15. novembri 1965. aasta Haagi konventsiooni kohaselt edastada välismaale, kohaldatakse nimetatud konventsiooni artiklit 15.

Artikkel 17

Lis pendens

1. Kui eri liikmesriikide kohtutes on algatatud menetlused samade poolte vahel sama eseme kohta samal alusel esitatud hagide põhjal, peatab kohus, kuhu pöörduti hiljem, poolelioleva menetluse omal algatusel seniks, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kuhu esimesena pöörduti.

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kuhu pöörduti esimesena, keelduvad ülejäänud kohtud asja arutamisest selle kohtu kasuks

Artikkel 18

Seotud kohtuasjad

1. Kui eri liikmesriikide kohtutes on lahendamisel seotud kohtuasjad, võivad kõik kohtud peale kohtu, kuhu pöörduti esimesena, oma menetlused peatada.

2. Kui kohtuasjad on pooleli esimese astme kohtus, võivad kõik kohtud peale kohtu, kuhu esimesena pöörduti, menetlusosalise taotlusel asja arutamisest keelduda, kui kohus, kuhu pöörduti esimesena, on kõnealustes asjades pädev ja kui selle riigi õigusaktid võimaldavad neid kohtuasju liita.

3. Kohtuasjad loetakse käesoleva artikli tähenduses seotuks, kui nad on omavahel sedavõrd tihedalt seotud, et eraldi menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitatav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.

Artikkel 19

Ajutised meetmed, sealhulgas kaitsemeetmed

Liikmesriigi kohtutelt võib taotleda asjaomase riigi õigusega ette nähtud ajutiste meetmete, sealhulgas kaitsemeetmete kehtestamist isegi juhul, kui teise liikmesriigi kohtud on käesoleva määruse kohaselt pädevad asja sisuliseks arutamiseks.

III PEATÜKK

KOHALDATAV ÕIGUS

Artikkel 20

Ühetaoline kohaldamine

Käesolevas määruses nimetatud õigust kohaldatakse olenemata sellest, kas tegemist on liikmesriigi õigusega või mitte.

Artikkel 21

Üldreegel

1. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse pärimisasjale tervikuna selle riigi õigust, kus asus surnu alaline elukoht tema surma hetkel.

2. Kui erandina on juhtumi kõigist asjaoludest tulenevalt selge, et surma ajal oli surnu ilmselgelt tihedamalt seotud teise riigiga kui sellega, mille õigus kohalduks lõike 1 kohaselt, kohaldatakse pärimisele selle teise riigi õigust.

Artikkel 22

Õiguse valik

1. Isik võib pärimisasjale kui tervikule kohaldatavaks õiguseks valida selle riigi õiguse, mille kodanik ta on valiku tegemise ajal või surma hetkel.

Isik, kellel on mitu kodakondsust, võib valida ükskõik millise riigi õiguse, mille kodanik ta on valiku tegemise ajal või surma hetkel.

2. Valik tehakse sõnaselgelt surma puhuks tehtud korralduse vormis või see peab nähtuma kõnealuse korralduse tingimustest.

3. Kohaldatava õiguse valiku kui tehingu sisulisele kehtivusele kohaldatakse valitud õigust.

4. Õiguse valiku muutmine või tühistamine peab vastama surma puhuks tehtud korralduste muutmise või tühistamise kohta kehtivatele vorminõuetele.

Artikkel 23

Kohaldatava õiguse ulatus

1. Artikli 21 või 22 kohaselt kindlaks määratud õigust kohaldatakse pärimisasjale kui tervikule.

2. Eelkõige kohaldatakse nimetatud õigust järgmisele:

- a) pärandi avanemise põhjused, aeg ja koht;
- b) soodustatud isikute kindlaksmääramine, nende pärandiosade ja kohustuste kindlaksmääramine, mille pärandaja on neile võinud määrata, ning muude pärandiga seotud õiguste, sealhulgas üleelanud abikaasa või partneri pärimisõiguse kindlaksmääramine;
- c) pärimisvõime;
- d) pärandist ilmajätmine ja pärimiskõlbmatuus;
- e) pärandvara hulka kuuluvate esemete, õiguste ja kohustuste üleminek pärijatele ja olemasolu korral annakusaajatele, sealhulgas pärandi või annaku vastuvõtmise või sellest loobumise tingimused ja tagajärjed;
- f) pärijate, testamenditäitjate ja muude pärandi hooldajate volitused eelkõige seoses vara müügi ning võlausaldajate nõuete rahuldamisega, ilma et see piiraks artikli 29 lõigetes 2 ja 3 osutatud volitusi;
- g) vastutus pärandvarasse kuuluvate võlgade eest;
- h) pärandvara vabalt käsutatav osa, sundosa ja muud testeerimisvabaduse piirangud ning nõuded, mida surnu lähedased võivad esitada pärandi või pärijate vastu;
- i) kohustus tagastada tasuta saadu või võtta seda arvesse soodustatud isikute pärandiosade kindlaksmääramisel ja
- j) pärandvara jagamine.

Artikkel 24

Surma puhuks tehtud korraldused, mis ei ole pärimislepingud

1. Surma puhuks tehtud korralduse, välja arvatud pärimislepingu lubatavusele ja sisulisele kehtivusele kohaldatakse õigust, mida käesoleva määruse kohaselt oleks kohaldatud korralduse teinud isiku pärandile juhul, kui ta oleks surnud korralduse tegemise päeval.

2. Olenemata lõikest 1, võib isik valida oma surma puhuks tehtud korralduse lubatavusele ja sisulisele kehtivusele kohaldatavaks õiguseks õiguse, mille ta oleks võinud valida vastavalt artiklile 22 selles esitatud tingimustel.

3. Vajaduse korral kohaldatakse lõiget 1 surma puhuks tehtud muu korralduse kui pärimislepingu muutmise või tühistamise suhtes. Kui kohaldatav õigus valitakse lõike 2 kohaselt, kohaldatakse muutmisele ja tühistamisele valitud õigust.

Artikkel 25

Pärimisleping

1. Ühe isiku pärandi kohta sõlmitud pärimislepingu lubatavusele, sisulisele kehtivusele ja siduvusele, sealhulgas lõpetamise tingimustele, kohaldatakse õigust, mida käesoleva määruse kohaselt oleks kohaldatud selle isiku pärandile juhul, kui ta oleks surnud lepingu sõlmimise päeval.

2. Mitme isiku pärandi kohta pärimislepingu sõlmimine on lubatud üksnes juhul, kui see on lubatud vastavalt kõikide riikide õigustele, mida käesoleva määruse kohaselt oleks tulnud kohaldada kõikide asjaomaste isikute päranditele juhul, kui nad oleksid surnud lepingu sõlmimise päeval.

Kui pärimislepingu sõlmimine on esimese lõigu kohaselt lubatud, kohaldatakse selle sisulisele kehtivusele ja siduvusele, sealhulgas lõpetamise tingimustele, seda õigust esimeses lõigus osutatud õiguste hulgast, millega leping on kõige tihedamalt seotud.

3. Vaatamata lõigetes 1 ja 2 sätestatule võivad pooled valida pärimislepingu lubatavusele, sisulisele kehtivusele ja siduvusele, sealhulgas lõpetamise tingimustele, kohaldatavaks õiguseks õiguse, mille isik või üks isikutest, kelle pärand on lepingu objektiks, oleks võinud vastavalt artiklile 22 valida selles esitatud tingimustel.

Artikkel 26

Surma puhuks tehtud korralduste sisuline kehtivus

1. Artiklite 24 ja 25 kohaldamisel hõlmab sisuline kehtivus

- a) surma puhuks korraldust tegeva isiku võimet teha sellist korraldust;

- b) konkreetseid põhjuseid, mis takistavad korraldust tegeval isikul teha korraldust teatud isikute kasuks või mis takistavad isikul pärida korraldust tegevalt isikult;
- c) surma puhuks tehtud korralduse tegemise lubatavust esindaja kaudu;
- d) korralduse tõlgendamist;
- e) pettust, ähvardust, eksimust ja muud korraldust tegeva isiku tahte või kavatsusega seonduvat.

2. Kui isik on testeerimisvõimeline selle õiguse kohaselt, mida kohaldatakse vastavalt artiklile 24 või artiklile 25, ei mõjuta kohaldatava õiguse edaspidine muutmine tema võimet tehtud korraldusi muuta või tühistada.

Artikkel 27

Surma puhuks tehtud kirjalike korralduste vormiline kehtivus

1. Surma puhuks tehtud kirjalik korraldus on vormiliselt kehtiv, kui korraldus vastab selle riigi õiguse vorminõuetele:

- a) kus korraldus tehti või pärimisleping sõlmiti;
- b) mille kodakondsus oli testatoril või vähemalt ühel isikul, kelle pärandi kohta on sõlmitud pärimisleping, kas korralduse tegemise või lepingu sõlmimise ajal või surma hetkel;
- c) kus oli testatori või vähemalt ühe sellise isiku, kelle pärandi kohta on sõlmitud pärimisleping, peamine elukoht kas korralduse tegemise või lepingu sõlmimise ajal või surma hetkel;
- d) kus oli testatori või vähemalt ühe sellise isiku, kelle pärandi kohta on sõlmitud pärimisleping, alaline elukoht kas korralduse tegemise või lepingu sõlmimise ajal või surma hetkel, või

- e) kus – kinnisvara korral – kinnisvara asub.

Selle kindlaksmääramisel, kas testatori või vähemalt ühe sellise isiku, kelle pärimisasja kohta on sõlmitud pärimisleping, peamine elukoht oli konkreetses riigis, kohaldatakse kõnealuse riigi õigust.

2. Lõiget 1 kohaldatakse samuti selliste surma puhuks tehtud korralduste suhtes, millega muudetakse varasemat korraldust või millega see tühistatakse. Muutmine või tühistamine on vormiliselt kehtiv ka siis, kui see vastab õigusele, mille kohaselt oli muudetud või tühistatud korraldus lõike 1 kohaselt kehtiv.

3. Käesoleva artikli kohaldamisel käsitatakse vorminõudena mis tahes sätet, millega piiratakse surma puhuks tehtud korralduse lubatud vorme sõltuvalt testatori või selle isiku, kelle pärandi kohta on sõlmitud pärimisleping, vanusest, kodakondsusest või muust isikuga seonduvast tegurist. Sama kehtib surma puhuks tehtud korralduse kehtivuseks tunnistajale esitatavate nõuete kohta.

Artikkel 28

Vastuvõtmis- ja loobumisavalduse vormiline kehtivus

Pärandi, annaku või sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldus ning avaldaja vastutuse piiramise avaldus on vormiliselt kehtiv, kui see vastab nõuetele, mis on sätestatud

- a) pärimisele vastavalt artiklile 21 või 22 kohaldatavas õiguses või
- b) avaldaja alalise elukoha riigi õiguses.

Artikkel 29

Pärandi hooldaja määramist ja tema volitusi teatavates olukordades käsitlevad erisätted

1. Kui pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või kohustuslik taotluse alusel selle liikmesriigi õiguse kohaselt, mille kohtud on käesoleva määruse kohaselt pädevad pärimisasja lahendama, ning pärimisele kohaldatakse välisriigi õigust, võivad kõnealuse liikmesriigi kohtud, kui nende poole pöörduakse, määrata oma õiguse kohaselt pärandile ühe või mitu hooldajat vastavalt käesolevas artiklis sätestatud tingimustele.

Selle lõike kohaselt määratud hooldaja(d) on isik(ud), kellel on õigus täita surnud isiku testamenti ja/või valitseda surnud isiku pärandit vastavalt pärimisele kohaldatavale õigusele. Kui kõnealuses õiguses ei ole ette nähtud, et pärandit valitseb isik, kes ei ole soodustatud isik, võivad selle liikmesriigi kohtud, kus hooldaja tuleb määrata, määrata selles liikmesriigis kehtiva õiguse kohaselt kolmandast isikust hooldaja, kui see on selle liikmesriigi õiguse kohaselt nõutav ning kui soodustatud isikute või soodustatud isikute ja võlausaldajate või surnud isiku võlgade tagajatest muude isikute vahel on tõsine huvide konflikt, soodustatud isikud on eri arvamusel pärandvara valitsemise küsimuses või pärandvara valitsemine on vara olemuse tõttu keeruline.

Ainult käesoleva lõike kohaselt määratud hooldaja(te)l on lõigete 2 või 3 kohased volitused.

2. Lõike 1 kohaselt pärandi hooldajaks määratud isik kasutab volitusi pärandit valitseda vastavalt pärimisele kohaldatavale õigusele. Hooldajat määrav kohus võib määratleda otsuses kõnealuste volituste kasutamise konkreetset tingimused vastavalt pärimisele kohaldatavale õigusele.

Kui pärimisele kohaldatava õigusega ei ole antud piisavaid volitusi, et säilitada pärandvara või kaitsta võlausaldajate või muude surnu võlakohustusi taganud isikute õigusi, võib hooldajat määrav kohus otsustada lubada pärandi hooldajal kasutada täiendavalt sel eesmärgil oma riigi õigusega antud volitusi ja võib määrata oma otsusega kindlaks konkreetset tingimused selliste volituste kasutamiseks vastavalt sellele õigusele.

Kõnealuseid täiendavaid volitusi kasutades järgib pärandi hooldaja siiski pärimisele kohaldatavat õigust seoses pärandvara omandiõiguse üleminekuga, vastutusega pärandist tulenevate võlgade eest ning soodustatud isikute õigustega, sealhulgas vajaduse korral õigusega pärand vastu võtta või pärandist keelduda ning, kui see on asjakohane, testamenditäitja volitustega.

3. Vaatamata lõikes 2 sätestatule võib lõike 1 kohaselt ühe või mitu pärandi hooldajat määrav kohus erandkorras, kui pärimisele kohaldatav õigus on kolmanda riigi õigus, otsustada anda hooldajatele kõik volitused pärandvara valitseda, mis on ette nähtud selle liikmesriigi õigusega, kus nad hooldajaks määratakse.

Kõnealuseid volitusi kasutades arvestavad pärandi hooldajad siiski pärimisele kohaldatava õigusega eelkõige soodustatud

isikute ning nende pärandiga seotud õiguste, sealhulgas sundosaõiguse või pärandi suhtes või pärijate vastu esitatavate nõuete kindlaksmääramisel.

Artikkel 30

Teatud liiki vara pärimist piiravad või mõjutavad erisätted

Kui selle riigi õigusega, kus asub teatud liiki kinnisvara, äriühingud või muu erilist liiki vara, on ette nähtud erisätted, millega seatakse majanduslikel, perekondlikel või ühiskondlikel kaalutlustel piirangud sellise vara pärimisele või mis mõjutavad sellise vara pärimist, kohaldatakse pärimisele neid erisätteid, kui selle riigi õiguse kohaselt kuuluvad need sätted kohaldamisele olenemata sellest, millist õigust pärimisele kohaldatakse.

Artikkel 31

Asjaõiguse kohandamine

Kui isik tugineb asjaõigusele, millele tal on õigus vastavalt pärimisele kohaldatavale õigusele, ning selle liikmesriigi õiguses, kus kõnealusele õigusele tuginetakse, on see asjaõigus tundmatu, kohandatakse vajaduse korral ja võimaluse piires seda asjaõigust kõnealuse riigi õiguses ette nähtud kõige lähema samaväärse asjaõigusega, võttes arvesse konkreetse asjaõigusega taotletavaid eesmärgi ja huve ning sellega seotud mõjusid.

Artikkel 32

Samaaegsed surmajuhtumid

Kui kaks või enam isikut, kelle pärandile kohaldatakse eri riikide õigust, surevad tingimustes, kus nende suremise järjekord on teadmata ning nimetatud riikide õiguses reguleeritakse sellist olukorda erinevalt või on selline olukord reguleerimata, ei ole ühelgi surnutest õigust teise surnu järel pärida.

Artikkel 33

Pärijate puudumine

Kui käesoleva määruse alusel pärimisele kohaldatava õiguse kohaselt ei ole surma puhuks tehtud korralduse kohaselt pärijaid või annakusaajaid ning puuduvad füüsilistest isikutest seadusjärgsed pärijad, ei takista sel viisil kindlaks määratud õiguse kohaldamine liikmesriigil või selle liikmesriigi poolt sel otstarbel määratud asutusel kasutada õigust omandada oma õigust kohaldades liikmesriigi territooriumil asuvat pärandvara, tingimusel et võlausaldajatel on õigus taotleda oma nõuete rahuldamist kõikide pärandvarasse kuuluvate esemete arvelt.

Artikkel 34

Tagasisaade ja edasiviide

1. Käesolevas määruses osutatud mis tahes kolmanda riigi õiguse kohaldamine tähendab, et kohaldatakse selles riigis kehtivaid õigusnorme, sealhulgas rahvusvahelise eraõiguse norme, kui nende õigusnormidega nähakse ette tagasisaade või edasiviide

a) liikmesriigi õigusele või

b) teise kolmanda riigi õigusele, kes kohaldaks oma õigust.

2. Tagasisaadet ega edasiviidet ei kohaldata artikli 21 lõikes 2, artiklis 22, artiklis 27, artikli 28 punktis b ja artiklis 30 osutatud õiguse korral.

Artikkel 35

Avalik kord (*ordre public*)

Käesolevas määruses osutatud riigi õiguse sätte kohaldamisest võib keelduda üksnes siis, kui selle kohaldamine on ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga (*ordre public*).

Artikkel 36

Mitme õiguskorraga riigid – territoriaalsed õiguste kollisioonid

1. Kui käesolevas määruses osutatud õigus on sellise riigi õigus, mis koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaühes kehtivad pärimisasjades oma õigusnormid, määratakse kõnealuse riigi kollisiooninormidega kindlaks see territoriaalüksus, mille õigusnorme kohaldatakse.

2. Kollisiooninormide puudumisel käsitatakse:

a) surnu alalisele elukohale viitavate sätete kohaselt kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele viidena selle territoriaalüksuse õigusnormidele, kus oli isiku alaline elukoht tema surma hetkel;

b) surnu kodakondsusele viitavate sätete kohaselt kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele viidena selle territoriaalüksuse õigusnormidele, millega surnu oli kõige lähemalt seotud;

c) muudele ühendavateks teguriteks olevatele asjaoludele viitavate mis tahes muude sätete kohaselt kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele viidena selle territoriaalüksuse õigusnormidele, millega asjaomane asjaolu on seotud.

3. Vaatamata lõikes 2 sätestatule käsitatakse artikli 27 kohaselt kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel mis tahes viiteid lõikes 1 osutatud riigi õigusele selle riigi kollisiooninormide puutumisel viidena selle territoriaalüksuse õigusnormidele, millega testaator või isikud, kelle pärimisasja kohta on sõlmitud pärimisleping, olid kõige tihedamalt seotud.

Artikkel 37

Mitme õiguskorraga riigid – isikute gruppidele kohaldatav õigus

Kui pärimisele kohaldatakse kahte või enam õigussüsteemi või normistikku, mis on kohaldatavad erinevatesse gruppidesse kuuluvate isikute suhtes, käsitatakse viiteid selle riigi õigusele viidena õigussüsteemile või normistikule, mis on määratud kindlaks selles riigis kehtivate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumisel kohaldatakse õigussüsteemi või normistikku, millega surnu oli kõige tihedamalt seotud.

Artikkel 38

Käesoleva määruse kohaldamata jätmise, kui kohaldada võib mitu siseriiklikku õigussüsteemi

Liikmesriik, mis koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaühes kehtivad pärimisasjade kohta oma õigusnormid, ei ole kohustatud kohaldama käesolevat määrust, et määrata, millise territoriaalüksuse õigust kohaldada.

IV PEATÜKK

OTSUSTE TUNNUSTAMINE, TÄIDETAVUS JA TÄITMINE

Artikkel 39

Tunnustamine

1. Liikmesriigis tehtud otsust tunnustatakse teistes liikmesriikides ilma erimenetluseta.

2. Huvitatud isik, kes vaidluse põhiküsimusena tõstatab otsuse tunnustamise küsimuse, võib taotleda otsuse tunnustamist artiklites 45–58 ette nähtud menetluse kohaselt.

3. Kui tunnustamisest kui eelküsümusest sõltub liikmesriigi kohtu menetluses oleva asja lahendamine, on see kohus pädev tegema tunnustamist käsitlevat otsust.

Artikkel 40

Tunnustamata jätmise alused

Otsus jäetakse tunnustamata, kui:

- a) tunnustamine oleks ilmselgelt vastuolus selle liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*), kus tunnustamist taotletakse;
- b) otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti ja sellisel viisil, et ta oleks saanud korraldada enda kaitset, välja arvatud juhul, kui kostja ei kaevanud otsust edasi siis, kui tal oli selleks võimalus;
- c) tunnustamine on vastuolus menetluse tulemusel tehtud kohtuotsusega, mis on tehtud samade poolte vahelises asjas liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse;
- d) tunnustamine on vastuolus kohtuotsusega, mis on varem tehtud samade poolte vahelises, sama eseme ja sama alusega menetluses teises liikmesriigis või kolmandas riigis, kui varasem otsus vastab tunnustamise tingimustele liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse.

Artikkel 41

Sisulise läbivaatamise keeld

Mingil juhul ei vaadata liikmesriigis tehtud otsust sisuliselt läbi.

Artikkel 42

Tunnustamismenetluse peatamine

Selle liikmesriigi kohus, kus taotletakse teises liikmesriigis tehtud otsuse tunnustamist, võib menetluse peatada, kui kohtuotsus on päritoluliikmesriigis tavalises korras edasi kaevatud.

Artikkel 43

Täidetavus

Otsused, mis on tehtud liikmesriigis ning mis on selles riigis täidetavad, on täidetavad teises liikmesriigis, kui nad on tunnustatud huvitatud poole taotlusel teises liikmesriigis täidetavaks vastavalt artiklites 45–58 sätestatud menetlusele.

Artikkel 44

Peamise elukoha kindlaksmääramine

Et teha kindlaks, kas artiklites 45–58 sätestatud menetluse kohaldamisel on poole peamine elukoht kohtuotsuse täitmise liikmesriigis, kohaldab kohus, kuhu pöörduti, selle liikmesriigi siseriiklikku õigust.

Artikkel 45

Kohalike kohtute pädevus

1. Täidetavaks tunnustamise taotlus esitatakse kohtuotsuse täitmise liikmesriigi kohtule või pädevale asutusele, millest kõnealune liikmesriik on teavitanud komisjoni vastavalt artiklile 78.
2. Kohalik kohtualluvus määratakse selle poole peamise elukoha alusel, kelle suhtes täitmist taotletakse, või täitmiskoha alusel.

Artikkel 46

Menetlus

1. Taotlemiskorda reguleeritakse täitmise liikmesriigi seadusega.
2. Taotlejal ei pea olema täitmise liikmesriigis postiaadressi ega volitatud esindajat.
3. Taotlusele lisatakse järgmised dokumendid:
 - a) otsuse koopia, mis vastab selle õigsuse kindlakstegemiseks vajalikele tingimustele;

- b) tõend, mille on väljastanud päritoluliikmesriigi kohus või pädev asutus, kasutades artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi, ilma et see piiraks artikli 47 kohaldamist.

*Artikkel 47***Tõendi esitamata jätmine**

1. Kui artikli 46 lõike 3 punktis b märgitud tõendit ei esitata, võib kohus või pädev asutus määrata selle esitamise tähtaja, tunnustada võrdväärseid dokumente või kui ta leiab, et tal on piisavalt teavet, selle esitamise nõudmisest loobuda.

2. Kui kohus või pädev asutus seda nõuab, esitatakse nimeetatud dokumentide tõlge. Tõlke teeb isik, kes on selleks pädev ühes liikmesriigis.

*Artikkel 48***Täidetavaks tunnistamine**

Otsus tunnistatakse täidetavaks kohe pärast artikli 46 nõuete täitmist ilma artikli 40 kohase läbivaatamiseta. Poolel, kelle suhtes täitmist taotletakse, ei ole menetluse selles staadiumis õigust teha taotluse kohta esildisi.

*Artikkel 49***Täidetavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsusest teatamine**

1. Täidetavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsusest teatatakse taotluse esitajale viivitamata vastavalt korrale, mis on sätestatud selle liikmesriigi õiguses, kus täitmist taotletakse.

2. Täidetavaks tunnistamise otsus toimetatakse kätte poolele, kelle suhtes täitmist taotletakse, koos otsusega, kui seda pole talle juba kätte toimetatud.

*Artikkel 50***Täidetavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsuse edasikaebamine**

1. Kumbki pool võib täidetavaks tunnistamise taotluse kohta tehtud otsuse edasi kaevata.

2. Edasikaebus esitatakse kohtusse, millest asjaomane liikmesriik on teavitanud komisjoni vastavalt artiklile 78.

3. Edasikaebust menetletakse kontradiktoorse kohtuasjade menetlemise korra kohaselt.

4. Kui pool, kelle suhtes täitmist taotletakse, ei ilmu taotluse esitaja algatatud menetluseks kohtusse, kuhu edasikaebus esitati, kohaldatakse artiklit 16 ka siis, kui kõnealuse poole peamine elukoht ei ole üheski liikmesriigis.

5. Edasikaebus täidetavaks tunnistamise peale tuleb esitada 30 päeva jooksul alates otsuse kättetoimetamisest. Kui selle poole peamine elukoht, kelle suhtes täitmist taotletakse, on muus liikmesriigis kui selles, kus otsus täidetavaks tunnistati, on kaebuse esitamise tähtaeg 60 päeva alates kuupäevast, mil see toimetati isikule kätte või saadeti tema elukohta. Tähtaega ei saa kauguse tõttu pikendada.

*Artikkel 51***Edasikaebuse kohta tehtud otsuse vaidlustamise menetlus**

Edasikaebuse kohta tehtud otsust saab vaidlustada üksnes menetluse teel, millest asjaomane liikmesriik on teavitanud komisjoni vastavalt artiklile 78.

*Artikkel 52***Täidetavaks tunnistamisest keeldumine või selle tühistamine**

Kohus, kuhu esitatakse artikli 50 või artikli 51 alusel edasikaebus, keeldub kohtuotsuse täidetavaks tunnistamisest või tühistab selle ainult artiklis 40 sätestatud alustel. Kohus teeb oma otsuse viivitamata.

*Artikkel 53***Menetluse peatamine**

Kohus, kuhu esitati edasikaebus artikli 50 või artikli 51 alusel, peab menetluse peatama selle poole taotlusel, kelle suhtes täitmist taotletakse, kui kohtuotsuse teinud liikmesriigis on otsuse täidetavus peatatud edasikaebamise tõttu.

*Artikkel 54***Ajutised meetmed, sealhulgas kaitsemeetmed**

1. Kui kohtuotsust tuleb tunnustada käesoleva peatüki kohaselt, ei takista miski taotluse esitajat nõudmast ajutiste meetmete, sealhulgas kaitsemeetmete rakendamist vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus täitmist taotletakse, ilma et kohtuotsust oleks vaja artikli 48 kohaselt täidetavaks tunnistada.

2. Täidetavaks tunnistamisega kaasneb seadusest tulenevalt luba võtta kaitsemeetmeid.

3. Artikli 50 lõike 5 kohaselt ette nähtud täidetavaks tunnistamise otsuse peale edasikaebuse esitamise tähtaja jooksul ning kuni kaebuse kohta otsuse tegemiseni ei tohi teha muid täite- toiminguid kui kohaldada kaitsemeetmeid selle poole vara suhtes, kelle suhtes täitmist taotletakse.

Artikkel 55

Osaline täidetavus

1. Kui otsus on tehtud mitmes asjas ning nende kõikide kohta ei saa täitmiseks luba anda, annab kohus või pädev asutus loa täita otsust ühes või mitmes asjas.

2. Taotluse esitaja võib nõuda, et täidetavaks tunnistatakse vaid teatud osa otsusest.

Artikkel 56

Õigusabi

Taotlejal, kes on saanud päritoluliikmesriigilt täies ulatuses või osaliselt õigusabi või kes oli vabastatud kulude tasumisest, on täidetavaks tunnistamise menetluses õigus saada kõige soodsamat õigusabi või ulatuslikumat vabastust kuludest, mis on kohtuotsuse täitmise liikmesriigi õigusega ette nähtud.

Artikkel 57

Tagatise või deposiidi nõudmise keeld

Poolelt, kes ühes liikmesriigis taotleb mõnes muus liikmesriigis tehtud otsuse tunnustamist, täidetavaks tunnistamist või täitmist, ei tohi nõuda mis tahes kujul tagatist ega deposiiti põhjusel, et ta on välisriigi kodanik või et tema peamine või alaline elukoht ei ole otsuse täitmise liikmesriigis.

Artikkel 58

Maksu, tasu või lõivu nõudmise keeld

Täidetavaks tunnistamise menetluses ei tohi otsuse täitmise liikmesriigis nõuda mingit asja väärtuse alusel arvutatavat maksu, tasu ega lõivu.

V PEATÜKK

AMETLIKUD DOKUMENDID JA KOHTULIKUD KOKKULEPPED

Artikkel 59

Ametliku dokumendi vastuvõtmine

1. Liikmesriigis koostatud ametlikul dokumendil on teises liikmesriigis sama tõendusjõud nagu dokumendi päritoluliikmesriigis, või võimalikult samalaadne toime, tingimusel et see ei ole ilmselgelt vastuolus asjaomase liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*).

Isik, kes soovib kasutada ametlikku dokumenti teises liikmesriigis, võib paluda asutusel, kes koostas ametliku dokumendi päritoluliikmesriigis, täita artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vorm, milles kirjeldatakse ametliku dokumendi tõendusjõudu päritoluliikmesriigis.

2. Ametliku dokumendi autentsuse vaidlustamiseks pöördu- takse päritoluliikmesriigi kohtutesse ning otsus tehakse päritolu- liikmesriigi õiguse alusel. Vaidlustatud ametlikul dokumendil puudub teises liikmesriigis tõendusjõud niikaua, kuni pädev kohus menetleb sellist vaidlustamist.

3. Ametlikus dokumendis kajastatud õigustoimingute või õigussuhete vaidlustamiseks pöördu- takse kohtutesse, millel on pädevus vastavalt käesolevale määrusele, ning otsus tehakse III peatüki kohaselt kohaldatava õiguse alusel. Vaidlustatud ametlikul dokumendil puudub muus liikmesriigis kui päritolu- liikmesriik tõendusjõud seoses vaidlustatud küsimusega niikaua, kuni pädev kohus menetleb sellist vaidlustamist.

4. Kui liikmesriigi kohtus toimuva menetluse tulemus sõltub pärimisasja kohta koostatud ametlikus dokumendis kajastuva õigustoimingu või õigussuhete kui eelküsümuse lahendamisest, on kõnealusel kohtul selles küsimuses pädevus.

Artikkel 60

Ametliku dokumendi täidetavus

1. Ametlik dokument, mis on päritoluliikmesriigis täidetav, tunnistatakse teises liikmesriigis täidetavaks huvitatud poole taotlusel vastavalt artiklites 45–58 sätestatud menetlusele.

2. Artikli 46 lõike 3 punkti b kohaldamisel väljastab ametliku dokumendi koostanud asutus huvitatud poole taotlusel tõendi, kasutades artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi.

3. Kohus, kuhu esitatakse artikli 50 või artikli 51 alusel edasikaebus, keeldub otsuse täidetavaks tunnistamisest või tühistab selle ainult juhul, kui ametliku dokumendi täitmine on ilmses vastuolus otsuse täitmise liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*).

Artikkel 61

Kohtulike kokkulepete täidetavus

1. Kohtulikud kokkulepped, mis on päritoluliikmesriigis täidetavad, tunnistatakse teises liikmesriigis täidetavaks huvitatud poole taotlusel vastavalt artiklites 45–58 sätestatud menetlusele.

2. Artikli 46 lõike 3 punkti b kohaldamisel väljastab kohus, kes kokkuleppe kinnitas või kus kokkulepe sõlmiti, huvitatud poole taotlusel tõendi, kasutades artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi.

3. Kohus, kuhu esitatakse edasikaebus artikli 50 või artikli 51 alusel, keeldub otsuse täidetavaks tunnistamisest või tühistab selle ainult juhul, kui kohtuliku kokkuleppe täitmine on ilmses vastuolus otsuse täitmise liikmesriigi avaliku korraga (*ordre public*).

VI PEATÜKK

EUROOPA PÄRIMISTUNNISTUS

Artikkel 62

Euroopa pärimistunnistuse loomine

1. Käesoleva määrusega luuakse Euroopa pärimistunnistus (edaspidi „tunnistus“), mis antakse välja kasutamiseks teises liikmesriigis ja millel on artiklis 69 määratletud õiguslik toime.

2. Tunnistuse kasutamine ei ole kohustuslik.

3. Tunnistus ei asenda liikmesriikides samal eesmärgil kasutatavaid siseriiklikke dokumente. Sellegipoolest on teises liikmesriigis kasutamiseks väljastatud tunnistusel artiklis 69 määratletud õiguslik toime ka liikmesriigis, mille asutus on selle käesoleva peatüki kohaselt välja andnud.

Artikkel 63

Tunnistuse eesmärk

1. Tunnistus on ette nähtud kasutamiseks pärijatele, annakusaajatele, kellel on vahetu õigus pärandile, ning testamenditajatele või pärandi hooldajatele, kes peavad teises liikmesriigis kasutama oma õiguslikku seisundit või teostama oma õigusi pärijana või annakusaajana ja/või testamenditaja või pärandi hooldaja volitusi.

2. Eelkõige võib tunnistust kasutada selleks, et tõendada järgmist:

- a) tunnistuses märgitud iga pärija või, kui see on asjakohane, annakusaaja õiguslik seisund ja/või õigused ning nende pärandiosad;
- b) teatava pärandvara hulka kuuluva eseme määramine tunnistuses märgitud pärija(te)le või olemasolu korral annakusaaja(te)le;
- c) tunnistuses märgitud isiku volitused testamenti täita või pärandit hooldada.

Artikkel 64

Tunnistuse väljaandmise pädevus

Tunnistus antakse välja liikmesriigis, mille kohtud on pädevad artikli 4, 7, 10 või 11 kohaselt. Tunnistust välja andev asutus on

- a) artikli 3 lõikes 2 määratletud kohus või
- b) muu asutus, millel on siseriikliku õiguse kohaselt pädevus pärimisasju menetleda.

Artikkel 65

Tunnistuse väljaandmise taotlus

1. Tunnistus antakse välja artikli 63 lõikes 1 osutatud isiku (edaspidi „taotleja“) taotlusel.

2. Taotleja võib taotluse esitamisel kasutada artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi.

3. Taotluses esitatakse allpool loetletud teave, mis on taotlejale teada ja mis on vajalik selleks, et tunnistust välja andev asutus saaks tõendada nende asjaolude olemasolu, mille tõendamist taotleja soovib, ning taotlusele lisatakse kõikide asjakohaste dokumentide originaalid või koopiad, mis vastavad dokumentide õigsuse kindlakstegemiseks vajalikele tingimustele, ilma et see piiraks artikli 66 lõike 2 kohaldamist:

- a) andmed surnud isiku kohta: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed), sugu, sünnikuupäev ja -koht, perekonnaseis, kodakondsus, isikukood (kui see on asjakohane), aadress surma hetkel, surmakuupäev ja -koht;
- b) andmed taotleja kohta: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed), sugu, sünnikuupäev ja -koht, perekonnaseis, kodakondsus, isikukood (kui see on asjakohane), aadress ning olemasolu korral sugulus- või hõimlussuhe surnud isikuga;

- c) kui see on asjakohane, taotleja esindaja andmed: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed), aadress ja esindaja pädevus;
- d) surnud isiku abikaasa või partneri ning, kui see on asjakohane, endis(t)e abikaasa(de) või endis(t)e partneri(te) andmed: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed), sugu, sünnikuupäev ja -koht, perekonnaseis, kodakondsus, isikukood (kui see on asjakohane) ja aadress;
- e) teiste võimalike surma puhuks tehtud korralduse kohaste ja/või seadusjärgsete soodustatud isikute andmed: perekonnanimi ja eesnimi (eesnimed) või organisatsiooni nimi, isikukood (kui see on asjakohane) ja aadress;
- f) tunnistuse kavandatav eesmärk kooskõlas artikliga 63;
- g) pärimisasja lahendava või selle lahendanud kohtu või muu pädeva asutuse kontaktandmed, kui see on asjakohane;
- h) asjaolud, mis on aluseks taotleja nõudele saada pärandvara suhtes soodustatud isiku õigused ja/või õigusele täita surnud isiku testamenti ja/või õigusele hooldada surnud isiku pärandit;
- i) teave selle kohta, kas surnud isik oli teinud surma puhuks korraldusi; kui dokumendi originaali või koopiat ei ole lisatud, siis teave originaali asukoha kohta;
- j) teave selle kohta, kas surnud isik oli sõlminud abieluvaralepingu või lepingu seoses sellise suhtega, millel võib olla abieluga sarnane toime; kui sellise lepingu originaali või koopiat ei ole lisatud, siis teave originaali asukoha kohta;
- k) teave selle kohta, kas mõni soodustatud isik on teinud avalduse seoses pärandi vastuvõtmisega või sellest loobumisega;
- l) avaldus, milles kinnitatakse, et taotlejale teadaolevalt ei ole tunnistuses kinnitatavate asjaoludega seoses pooleli kohtuvaidlust;
- m) muu teave, mida taotleja peab tunnistuse väljaandmiseks vajalikuks.

*Artikkel 66***Taotluse läbivaatamine**

1. Tunnistust välja andev asutus kontrollib pärast taotluse saamist taotleja poolt esitatud teavet ja avaldusi ning dokumente ja muid tõendeid. Asutus teostab selliseks kontrolliks vajalikku uurimist omal algatusel, kui see on nõutav või lubatud tunnistust välja andva asutuse riigi õiguse kohaselt, või palub taotlejal esitada täiendavaid asjakohaseid tõendeid.

2. Kui taotlejal ei ole olnud võimalik esitada asjakohaste dokumentide koopiaid, mis vastavad nende õigsuse kindlakstegemiseks vajalikele tingimustele, võib tunnistust välja andev asutus otsustada aktsepteerida teist liiki tõendeid.

3. Kui see on tunnistust välja andva asutuse asukohariigi õiguse kohaselt ette nähtud ja vastab selles esitatud tingimustele, võib tunnistust välja andev asutus nõuda andmete esitamist vande all või vannet asendava kinnitusega.

4. Tunnistust välja andev asutus võtab kõik vajalikud meetmed, et teavitada kõiki soodustatud isikuid tunnistuse taotlemisest. Kui see on vajalik tõendatavate asjaolude kindlakstegemiseks, kuulab tunnistust välja andev asutus ära kõik huvitatud isikud ning testamenditäitjad või pärandi hooldajad ning teeb avaldused, mille eesmärk on kutsuda muid võimalikke soodustatud isikuid üles kasutama oma õigusi.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel annab liikmesriigi pädev asutus taotluse korral teise liikmesriigi tunnistust välja andvale asutusele teavet, mida säilitatakse eelkõige kinnistusraamatutes, perekonnaseisuregistris ning surnu pärandit või surnuga seotud abikaasade varasuhet või võrdväärset varasuhet käsitlevaid dokumente või andmeid sisaldavates registris, kui pädeval asutusel on siseriikliku õiguse kohaselt volitused anda teisele riiklikule asutusele sellist teavet.

*Artikkel 67***Tunnistuse väljaandmine**

1. Tunnistust välja andev asutus annab tunnistuse välja viivitamata vastavalt käesolevas peatükis kehtestatud korrale, kui tõendamist vajavad asjaolud on tõendatud kooskõlas õigusega, mida kohaldatakse pärimisele, või kooskõlas muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele asjaoludele. Asutus kasutab artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt kehtestatud vormi.

Tunnistust välja andev asutus ei anna tunnistust välja eelkõige järgmistel juhtudel:

- a) kinnitatavad asjaolud on vaidlustatud või
 - b) tunnistus ei vastaks samu asjaolusid käsitlevale kohtuotsusele.
2. Tunnistust välja andev asutus võtab kõik vajalikud meetmed, et teavitada soodustatud isikuid tunnistuse väljaandmisest.

Artikkel 68

Tunnistuse sisu

Tunnistus sisaldab järgmist teavet ulatuses, mis on vajalik tunnistuse välja andmise eesmärgi täitmiseks:

- a) tunnistuse välja andnud asutuse nimi ja aadress;
- b) toimiku viitenumber;
- c) asjaolud, mille alusel tunnistuse välja andnud asutus loeb ennast pädevaks tunnistust välja andma;
- d) väljaandmise kuupäev;
- e) andmed taotleja kohta: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed), sugu, sünnikuupäev ja -koht, perekonnaseis, kodakondsus, isikukood (kui see on asjakohane), aadress ning olemasolu korral sugulus- või hõimlussuhe surnud isikuga;
- f) andmed surnud isiku kohta: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed), sugu, sünnikuupäev ja -koht, perekonnaseis, kodakondsus, isikukood (kui see on asjakohane), aadress surma hetkel, surmakuupäev ja -koht;
- g) andmed soodustatud isikute kohta: perekonnanimi (sünninimi, kui see on asjakohane), eesnimi (eesnimed) ja isikukood (kui see on asjakohane);
- h) teave surnud isiku poolt sõlmitud abieluvaralepingu kohta või vajaduse korral lepingu kohta, mille surnud isik sõlmis seoses sellise suhtega, millel on kohaldatava õiguse kohaselt abieluga sarnane toime, ning teave abikaasade varasuhte või võrdväarse varasuhte kohta;
- i) pärimisele kohaldatav õigus ning kõnealuse õiguse kindlakstegemise aluseks olnud asjaolud;

- j) teave selle kohta, kas pärimine on seadusjärgne või toimub pärimine surma puhuks tehtud korralduse alusel, sealhulgas teave asjaolude kohta, millel põhinevad pärijate, annakusaajate, testamenditäitjate või pärandi hooldajate õigused ja/või volitused;
- k) vajaduse korral andmed iga soodustatud isiku tahteavalduse kohta seoses pärandi vastuvõtmisega või sellest loobumisega;
- l) iga pärija pärandiosa ning vajaduse korral iga pärija õiguste ja/või talle kuuluva vara nimekiri;
- m) iga annakusaaja õiguste ja/või talle kuuluva vara nimekiri;
- n) pärija(te) ja vajaduse korral annakusaaja(te) õiguste piirangud, mis tulenevad pärimisele kohaldatavast õigusest ja/või surma puhuks tehtud korraldusest;
- o) testamenditäitja ja/või pärandi hooldaja volitused ning volituste piirangud, kooskõlas pärimisele kohaldatava õiguse ja/või surma puhuks tehtud korraldusega.

Artikkel 69

Tunnistuse õiguslik toime

1. Tunnistusel on õiguslik toime kõikides liikmesriikides ilma ühegi erimenetluseta.
2. Eeldatakse, et tunnistusel näidatud asjaolud, mis on kindlaks tehtud kooskõlas pärimisele kohaldatava õigusega, või kooskõlas mis tahes muu õigusega, mida kohaldatakse konkreetsetele asjaoludele, vastavad tegelikkusele. Isikul, kes on tunnistuses märgitud pärija, annakusaaja, testamenditäitja või pärandi hooldajana, eeldatakse olevat tunnistuses märgitud õiguslik seisund ja/või tunnistuses nimetatud õigused või volitused, ilma ühegi muu nende õiguste või volitustega seotud tingimuse ja/või piiranguta peale tunnistuses märgitute.
3. Iga isik, kes tunnistuses esitatud teabe alusel teeb makse või annab vara üle isikule, kes on tunnistuse kohaselt volitatud makset või vara vastu võtma, loetakse astunuks tehingusse makset või vara vastu võtma volitatud isikuga, välja arvatud juhul, kui ta teadis, et tunnistuse sisu ei vasta tegelikkusele, või ei teadnud sellest mittevastavusest raske hooletuse tõttu.

4. Kui tunnistuses nimetatud isik, kellel on tunnistuse kohaselt õigus pärandvara käsutada, käsutab sellist vara teise isiku kasuks, loetakse see teine isik, kui tegutsetakse tunnistuses tõendatud teabe alusel, astunuks tehingusse asjaomase vara kasutamiseks volitatud isikuga, välja arvatud juhul, kui ta teadis, et tunnistuse sisu ei vasta tegelikkusele, või ei teadnud sellest mittevastavusest raske hooletuse tõttu.

5. Tunnistus on kehtiv dokument, mille alusel võib teha pärandvara käsitlevaid kandeid liikmesriigi asjakohasesse registrisse, ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 punktide k ja l kohaldamist.

Artikkel 70

Tunnistuse tõestatud koopiad

1. Tunnistust välja andev asutus säilitab tunnistuse originaali ning väljastab taotlejale ja õigustatud huvi omavale isikule ühe või mitu tõestatud koopiat.

2. Tunnistust välja andev asutus peab artikli 71 lõike 3 ja artikli 73 lõike 2 kohaldamisel nende isikute nimekirja, kellele on lõike 1 kohaselt väljastatud tõestatud koopiad.

3. Välja antud tõestatud koopiad kehtivad kuue kuu jooksul ning nende kehtivusaeg on tõestatud koopias märgitud kehtivusaja lõppemise kuupäeva kujul. Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib tunnistust välja andev asutus erandkorras otsustada, et kehtivusaeg on pikem. Nimetatud tähtaja möödumisel peab isik, kelle valduses on tõestatud koopia, selleks et ta saaks kasutada tunnistust artiklis 63 nimetatud eesmärkidel, taotlema tõestatud koopia kehtivusaja pikendamist või taotlema tunnistuse välja andnud asutuselt uut tõestatud koopiat.

Artikkel 71

Tunnistuse parandamine, muutmine või tagasivõtmine

1. Tunnistust välja andev asutus parandab iga õigustatud huvi omava isiku taotlusel või omal algatusel tunnistuses esinevad tehnilised vead.

2. Tunnistust välja andev asutus, tegutsedes kas õigustatud huvi omava isiku taotlusel või omal algatusel, kui see on sise-riikliku õiguse kohaselt võimalik, muudab tunnistust või võtab selle tagasi, kui on kindlaks tehtud, et tunnistus või selle üksikud andmed ei vasta tegelikkusele.

3. Tunnistust välja andev asutus teavitab tunnistuse parandamisest, muutmisest või tagasivõtmisest viivitamata kõiki isikuid, kellele on vastavalt artikli 70 lõikele 1 väljastatud tunnistuse tõestatud koopiad.

Artikkel 72

Vaidlustamismenetlused

1. Tunnistust välja andva asutuse poolt vastavalt artiklile 67 tehtud otsuse võib vaidlustada iga isik, kellel on õigus tunnistust taotleda.

Tunnistust välja andva asutuse poolt vastavalt artiklile 71 ja artikli 73 lõike 1 punktile a tehtud otsuse võib vaidlustada iga õigustatud huvi omav isik.

Vaie esitatakse tunnistuse välja andva asutuse asukohaliikmesriigi õigusasutusele kooskõlas kõnealuse riigi õigusega.

2. Kui lõikes 1 osutatud vaidlustamise tulemusena tehakse kindlaks, et väljaantud tunnistus ei vasta tegelikkusele, siis pädev kohtuasutus parandab, muudab või võtab tunnistuse tagasi või tagab tunnistuse parandamise, muutmise või tagasivõtmise tunnistuse välja andnud asutuse poolt.

Kui lõikes 1 osutatud vaidlustamise tulemusena tehakse kindlaks, et tunnistuse väljaandmisest keeldumine oli põhjendamatult, tagab pädev kohtuasutus selle, et tunnistust välja andev asutus vaatab juhtumi uuesti läbi või teeb uue otsuse.

Artikkel 73

Tunnistuse õigusliku toime peatamine

1. Tunnistuse õigusliku toime võib peatada

a) tunnistuse välja andnud asutus, tegutsedes õigustatud huvi omava isiku taotlusel, kuni tunnistuse artikli 71 kohase muutmise või tagasivõtmiseni, või

b) kohtuasutus, tegutsedes selle isiku taotlusel, kellel on õigus vaidlustada tunnistust välja andva asutuse poolt vastavalt artiklile 72 tehtud otsus, kui selline vaidlustamine on menetlemisel.

2. Tunnistuse välja andnud asutus või vajaduse korral kohtuasutus teavitab tunnistuse õigusliku toime mis tahes peatamisest viivitamata kõiki isikuid, kellele on vastavalt artikli 70 lõikele 1 väljastatud tunnistuse tõestatud koopiad.

Selle aja jooksul, mil tunnistuse õiguslik toime on peatatud, ei või välja anda ühtegi tunnistuse tõestatud koopiat.

VII PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 74

Legaliseerimine või muu samalaadne formaalsus

Käesoleva määruse kohaselt liikmesriikides välja antud dokumentide suhtes ei nõuta legaliseerimist ega muu samalaadse formaalsuse täitmist.

Artikkel 75

Seos kehtivate rahvusvaheliste konventsioonidega

1. Käesolev määrus ei piira selliste rahvusvaheliste konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks liikmesriik või mitu liikmesriiki ning mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

Eelkõige kohaldavad Haagi 5. oktoobri 1961. aasta testamendi vormile kohaldatava õiguse konventsiooni osalisteks olevad liikmesriigid testamendi, sealhulgas vastastikuse testamendi vormilisele kehtivusele käesoleva määruse artikli 27 asemel jätkuvalt kõnealuse konventsiooni sätteid.

2. Olenemata lõikest 1 on käesolev määrus liikmesriikidevahelistes suhetes ülimuslik konventsioonide suhtes, mis on sõlmitud üksnes kahe või enama liikmesriigi vahel, sellisel määral, mil need konventsioonid käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

3. Käesolev määrus ei takista Islandil, Norral, Rootsil, Soomel ja Taanil kohaldada nendevahelist 19. novembri 1934. aasta konventsiooni, mis sisaldab rahvusvahelise eraõiguse sätteid pärimise, testamentide ja pärandvara valitsemise kohta, nagu seda on muudetud nende riikide valitsuste vahel 1. juunil 2012. aastal sõlmitud lepinguga, niivõrd kui võrd konventsiooniga nähakse ette

a) pärandvara valitsemise (nagu see on määratletud nimetatud konventsioonis) menetluslike aspekte ja konventsiooniga ühinenud riikide asutuste poolt sellega seotud abi andmist käsitlevad eeskirjad, ning

b) lihtsustatud ja kiirendatud menetlused pärimisasju käsitlevate kohtuotsuste tunnustamiseks ja täitmiseks.

Artikkel 76

Seos nõukogu määrusega (EÜ) nr 1346/2000

Käesolev määrus ei mõjuta nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 (maksejõuetusmenetluse kohta) ⁽¹⁾ kohaldamist.

Artikkel 77

Avalikustamisele kuuluv teave

Liikmesriigid esitavad komisjonile lühikese kokkuvõtte pärimist käsitlevatest siseriiklikest õigusaktidest ja menetlustest eesmärgiga teha see teave üldsusele kättesaadavaks tsiviil- ja kaubandusajaga käsitleva Euroopa õigusala koostöö võrgustiku kaudu; selline teave hõlmab muu hulgas teavet selle kohta, millised asutused on pädevad menetlema pärimisasju, ning teavet selle kohta, millistel asutustel on pädevus võtta vastu avaldusi pärandi, annaku või pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise kohta.

Liikmesriigid esitavad samuti teabelehed, milles on loetletud kõik dokumendid või teave, mis on nende territooriumil asuva kinnisvara registreerimiseks tavaliselt nõutavad.

Liikmesriigid ajakohastavad seda teavet pidevalt.

Artikkel 78

Teave kontaktandmete ja menetluste kohta

1. Liikmesriigid teatavad 16. jaanuaril 2014 komisjonile:
 - a) selliste kohtute ja asutuste nimed ja kontaktandmed, kes on pädevad menetlema kohtuotsuse täidetavaks tunnustamise taotlusi vastavalt artikli 45 lõikele 1 ja selliste taotluste kohta tehtud otsuste edasikaebusi vastavalt artikli 50 lõikele 2;
 - b) artiklis 51 osutatud edasikaebuse kohta tehtud otsuse vaidlustamise menetlused;
 - c) asjakohase teabe asutuste kohta, kes on pädevad välja andma tunnustust vastavalt artiklile 64, ning
 - d) artiklis 72 osutatud vaidlustamismenetlused.

Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest hilisematest muudatustest kõnealuses teabes.

⁽¹⁾ EÜT L 160, 30.6.2000, lk 1.

2. Komisjon avaldab lõike 1 kohaselt edastatud teabe *Euroopa Liidu Teatajas*, välja arvatud lõike 1 punktis a osutatud kohtute ja asutuste aadressid ning muud kontaktandmed.

3. Komisjon teeb lõike 1 kohaselt saadud teabe avalikult kättesaadavaks kõikide muude asjakohaste vahendite abil, kasutades eelkõige tsiviil- ja kaubandusajades tehtava Euroopa õigusala koostöö võrgustikku.

Artikkel 79

Artikli 3 lõikes 2 osutatud loetelu koostamine ja hilisem muutmine

1. Komisjon koostab liikmesriikidelt saadud teadete alusel artikli 3 lõikes 2 osutatud muude asutuste ja õigusala töötajate loetelu.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest hilisematest muudatustest kõnealuses loetelus. Komisjon muudab loetelu sellele vastavalt.

3. Komisjon avaldab loetelu ja kõik selles edaspidi tehtud muudatused *Euroopa Liidu Teatajas*.

4. Komisjon teeb lõigete 1 ja 2 kohaselt saadud teabe avalikult kättesaadavaks kõikide muude asjakohaste vahendite abil, kasutades eelkõige tsiviil- ja kaubandusajades tehtava Euroopa õigusala koostöö võrgustikku.

Artikkel 80

Artiklites 46, 59, 60, 61, 65 ja 67 osutatud tõendite ja vormide koostamine ja hilisem muutmine

Komisjon võtab vastu rakendusaktid artiklites 46, 59, 60, 61, 65 ja 67 osutatud tõendite ja vormide koostamiseks ja hilisemaks muutmiseks. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 81 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluses.

Artikkel 81

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 82

Läbivaatamine

Komisjon esitab 18. augustiks 2025 Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta, sealhulgas hinnangu praktilistele probleemidele, mis on esinenud eri liikmesriikides pärimisasjades samaaegselt sõlmitud kohtuvälise kokkulepetega või ühes liikmesriigis sõlmitud kohtuvälise kokkuleppega samal ajal teises liikmesriigis sõlmitud kohtuliku kokkuleppega. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks.

Artikkel 83

Üleminekusätted

1. Käesolevat määrust kohaldatakse 17. augustil 2015 või hiljem surnud isikute vara pärimisele.

2. Kui surnu oli enne 17. augustit 2015 valinud oma pärandile kohaldatava õiguse, on valik kehtiv, kui see vastab III peatükis sätestatud tingimustele või kui valik on kehtiv rahvusvahelise eraõiguse sätete kohaldamisel, mis kehtisid valiku tegemise ajal riigis, kus oli surnu alaline elukoht, või mis tahes riigis, mille kodakondsus surnul oli.

3. Enne 17. augustit 2015 surma puhuks tehtud korraldus on lubatud ning sisuliselt ja vormiliselt kehtiv, kui see vastab III peatükis sätestatud tingimustele või kui korraldus on lubatud ning sisuliselt ja vormiliselt kehtiv rahvusvahelise eraõiguse sätete kohaldamisel, mis kehtisid korralduse tegemise ajal riigis, kus oli surnu alaline elukoht, või mis tahes riigis, mille kodakondsus surnul oli, või selles liikmesriigis, mille asutus menetleb pärimisajaja.

4. Kui korraldus surma puhuks tehti enne 17. augustit 2015 õiguse kohaselt, mille surnu võinuks valida käesoleva määruse kohaselt, loetakse see valituks pärandile kohaldatavaks õiguseks.

*Artikkel 84***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 17. augustist 2015, välja arvatud artiklid 77 ja 78, mida kohaldatakse alates 16. jaanuarist 2014, ning artiklid 79, 80 ja 81, mida kohaldatakse alates 5. juulist 2012.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja aluslepingute kohaselt liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Strasbourg, 4. juuli 2012

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
A. D. MAVROYIANNIS